

«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»

Ректор _____ Хушвахтзода Қ.Х.
«_____» _____ соли 2021

СТРАТЕГИЯИ РУШДИ

Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

барои солҳои 2021-2025

Бо қарори Шурои олимони ДМТ аз
«26» феввали соли 2021,
протоколи №8 қабул гардид.

Душанбе – 2021

Муқаддима.....	2-4
1. Имрӯзи Донишгоҳ.....	4-13
2. Таҳлили муҳити берунӣ	13-17
3. Таҳлили муҳити дохилӣ	18-19
4. Таҳлили муҳити дохилӣ ва берунӣ тибқи усули таҳлили SWOT	19-30
5. Афзалиятҳои стратегияи рушд (дар асоси усули таҳлили SWOT)	30-33
6. Воситаҳои асосӣ ва принципҳои татбиқи Стратегияи рушди ДМТ	34-35
7. Нақшаи татбиқи чорабиниҳои асосии Стратегияи рушди ДМТ барои солҳои 2021-2025	36-46
8. Чараҳои рушди нишондодҳои фаъолияти ҳадафманд ва самараноки Донишгоҳ барои солҳои 2021-2025.....	47-48
9. Рӯйхати ихтисораҳо.....	49

МУҚАДДИМА

Стратегияи рушди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025 идомаи мантиқии «Барномаи рушди ДМТ барои солҳои 2009-2019» буда, дар заминаи «Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030» таҳия гардидааст.

Зарурати ташаккули салоҳиятҳои устувор ва таҳияву татбиқи навоариҳои шартӣ муҳимми таъмини пешрафти дарозмуддат махсуб меёбад, ки баланд бардоштани сифати таълим, қорӣ намудани навоариҳои дар таҳсилоти олии касбӣ, таъмини натиҷанокии таҳқиқот ва дар истеҳсолот қорӣ намудани навоариҳоро дар назар дорад. Дурнамои дарозмуддати рушди низоми таҳсилоти олии касбии ҷумҳурӣ, пеш аз ҳама, ба принсипи мувофиқати сифат ва миқёси таҳсилоти касбӣ ба талаботи таъмини рақобатпазирии иқтисодиёти кишвар асос меёбад. Донишгоҳи миллии Тоҷикистон муассисаи пешоҳангу парчамбардори низоми таҳсилоти олии касбии ҷумҳурӣ буда, дар сафи пеши дигаргуниҳои соҳа қарор дорад.

Рисолат. Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ҳамчун муассисаи пешбари таҳсилотиву илмии Ҷумҳурии Тоҷикистон идомадиҳандаи мероси илмӣ ва фарҳанги пурғановати миллат буда, барои рушди забону фарҳанги миллӣ ва таъмини пешрафти илму маориф ва технологияҳо мусоидат мекунад. Рисолати донишгоҳ аз ташаккул додани сармояи миллии инсонӣ–омодасозии мутахассисони рақобатпазир ва ҷавобгӯ ба талаботи бозори меҳнати дохиливу байналмилалӣ, инчунин мусоидат намудан дар расидан ба ҳадафҳои стратегияи иқтисодиёти миллӣ иборат мебошад.

Дурнамо. Нигоҳ доштану таҳкими нақшу мавқеи ДМТ ҳамчун маркази пешбари таълимӣ ва илмии Ҷумҳурии Тоҷикистон; мустаҳкам кардани мавқеи Донишгоҳ дар панҷгонаи макотиби олии минтақаи Осиёи Марказӣ ва 300-и донишгоҳи пешрафтаи ҷаҳон.

Мақсад. Табдил додани донишгоҳи классики ба донишгоҳи таҳқиқотӣ.

Ҳадафҳои рушд:

1. Дар заминаи татбиқи равишу усулҳои муосири ташкил ва роҳандозии раванди таълим дар ДМТ ташаккул додани низоми таҳсилоти самараноку рақобатпазир.

2. Баланд бардоштани самаранокии фаъолияти илмӣ-инноватсионӣ дар самтҳои афзалиятноки рушди илм, техника ва технологияи Ҷумҳурии Тоҷикистон.

3. Баланд бардоштани самаранокии низоми идоракунии ДМТ, аз ҷумла тавассути татбиқи равишҳои идоракунии стратегӣ ва қоидаҳои менеҷменти сифат, такмилдиҳии механизмҳои аудити раванди таълим ва таҳқиқоти илмӣ, инчунин татбиқи ташаббусҳои нав бо истифода аз усули идоракунии лоиҳавӣ-мақсаднок.

4. Тақвияти қорҳои тарбиявӣ миёни омӯзгорону донишҷӯён, тарбияи ҷавонон дар руҳияи инсондӯстиву эҳтиром ба арзишҳои умумибашарӣ, ҳифзу нигоҳдошти анъанаҳои миллӣ ва таҳкими ватандӯстӣ.

5. Таъмини шароити муносиб барои таҳсилу фаъолияти муҳассилин ва қормандони ДМТ бо роҳи пурра ба анҷом расонидани бунёди «Шаҳраки донишҷӯёни ДМТ», инчунин тавассути ҳамгироии шабакавӣ бо донишгоҳҳои пешрафта ва низ дар доираи Донишгоҳи шабакавии ИДМ, Донишгоҳи СҶШ, таҳкими ҳамкориҳо бо иттиҳодияву ташкилотҳои Тоҷикистон, густариши ҳамкориҳо бо донишгоҳу марказҳои илмии кишварҳои Осиёи Марказӣ, ИДМ ва СҶШ.

6. Баланд бардоштани нуфузи байналмилалии Донишгоҳ тавассути байналмилаликунонии таҳсилот ва таҳқиқоти илмӣ.

7. Такмили механизми ҳамкорӣ бо қорфармоён, бо мақсади омодагии кадрҳои соҳибтаҳассус барои эҳтиёҷоти иқтисодиёти миллӣ.

8. Таҳияи стратегияи самараноки маркетинг ва низоми босамари пешбурди бренди ДМТ бо мақсади тавсеаи қаламрави нуфуз, таҳкими мавқеи Донишгоҳ дар арсаи байналмилалӣ ва ҷалби маблағҳои иловагӣ барои рушди Донишгоҳ.

9. Беҳтар намудани фаъолияти молиявии Донишгоҳ тавассути истифодаи самараноки захираҳои мавҷуда, тичоратикунонии дастовардҳои илмӣ, ҷустуҷӯ ва дарёфти манбаҳои нави даромадҳои молиявӣ, аз ҷумла бо назардошти истифодаи самараноки содироти хизматрасониҳои таълимӣ.

10. Беҳтарсозии шароити кор, ҳавасмандгардонии фаъолияти пурсамари ҳайати профессорону омӯзгорон, расонидани сатҳи музди меҳнати кормандон то сатҳи миёнаи музди меҳнати донишгоҳҳои Осиёи Марказӣ.

Стратегияи рушди ДМТ барои солҳои 2021-2025 тамоюлҳои асосии рушди таҳсилоти олиро дар ҷаҳон инъикос намуда, ба талаботи рушди иҷтимоию иқтисодии ҷумҳурӣ ва “Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то 2030” ҷавобгӯ буда, ба меъёрҳои ислоҳоти инноватсионии соҳаи маориф ва илми ҷумҳурӣ, ки дар “Консепсияи миллии таҳсилот дар Ҷумҳурии Тоҷикистон”, «Консепсияи рушди таҳсилоти касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» ва «Барномаи рушди инноватсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2011-2020 муқарар шудаанд, ҳамроҳанг буда, бо дарназардошти натиҷаҳои татбиқи «Стратегияи давлатии рушди бозори меҳнат дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давраи то соли 2020» Барномаи рушди илмҳои табиатшиносӣ, риёзӣ ва техникӣ барои солҳои 2010-2020» ва «Бистсолаи омӯзиш ва рушди илмҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илм ва маориф, солҳои 2020-2040» таҳия шудааст.

Барои ноил шудан ба ҳадафҳои гузошташуда, иҷрои вазифаҳои зерин дар назар дошта шудааст:

- ✓ баланд бардоштани сифати фаъолияти таълимию таҳсилотӣ;
- ✓ рушд додан ва баланд бардоштани сифати корҳои илмӣ-таҳқиқотиву инноватсионӣ;
- ✓ тавсеаи ҳамкориҳои байналмилалӣ;
- ✓ беҳтар кардани сатҳу сифати корҳои тарбиявӣ ва ҷамъиятӣ, ҷалби бештари ҷавонон ба рушди иҷтимоиву иқтисодии кишвар;

- ✓ рушди инфрасохтор ва татбиқи технологияҳои навтарин дар раванди таълим ва идоракунии Донишгоҳ;
- ✓ баланд бардоштани самаранокии фаъолияти молиявӣ ва иқтисодии Донишгоҳ.

I. ИМРӯЗИ ДОНИШГОҲ

Донишгоҳи миллии Тоҷикистон дар асри XXI пешсафии худро дар низоми таҳсилоти олии Ҷумҳурии Тоҷикистон тақвият дода, низоми таҳсилоти муттасили касбиро амалӣ намуда, паҳноӣ татбиқи барномаҳои таълимии зинаи бакалаврро васеътар ва барномаҳои таълимии зинаи магистратура ва докторантураи Ph.D-ро ҷорӣ намуда, нуфузи таҳсилоти донишгоҳии ҷумҳуриро фароҳам месозад. Айни замон Донишгоҳ барои аксар соҳаҳои хоҷагии халқи ҷумҳурӣ, инчунин барои кишварҳои минтақаи Осиёи Марказӣ, ИДМ ва СҶШ мутахассисони соҳибкасби равияҳои гуногунро омода мекунад. Дар ДМТ низоми таҳсилоти кредитии мувофиқ ба низоми балонӣ амал намуда, барномаҳои зерин татбиқ мегарданд:

- бакалавриат – 120;
- мутахассис – 5;
- магистратура – 84;
- докторантураи Ph.D – 103.

Фаъолияти таълимии Донишгоҳ дар соҳаи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти баъдидипломӣ дар 19 факулта роҳандозӣ мегардад: механикаю математика, физика, химия, биология, геология, фарматсевтӣ, тиббӣ, таърих, ҳуқуқшиносӣ, иқтисод ва идора, баҳисобгирӣ ва иқтисодиёти рақамӣ, молиявӣ иқтисодӣ, филология, журналистика, филологияи рус, забонҳои Осиё ва Аврупо, фалсафа, муносибатҳои байналмилалӣ ва факултаи муштараки ДМТ ва донишгоҳҳои Ҷумҳурии Беларус, ки дар маҷмуъ 118 кафедра, аз ҷумла 111 кафедраи тахассусӣ ва 7 кафедраи умумидонишгоҳиро муттаҳид мекунанд.

Дар назди ДМТ инчунин сохторҳои зерин амал мекунанд:

- ✓ Институти илмӣ-таҳқиқотӣ;

- ✓ Донишкадаи такмили ихтисоси омӯзгорони муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- ✓ Институти Конфутсий;
- ✓ Маркази русӣ;
- ✓ Литсейи табиӣ ва риёзӣ;
- ✓ Матбаа;
- ✓ Парки технологӣ.

Дар Донишгоҳ инчунин китобхонаи илмӣ (дорои зиёда аз 1 миллион нусха китоб, маҷалла ва рӯзномаҳо, аз ҷумла беш аз 910 ҳазор китоб ва 1672 дастхати қадима); 103 озмоишгоҳи таълимӣ; 14 лабораторияи илмӣ; 10 маркази интернетӣ; 39 синфхонаи компютерӣ; 13 синфхонаи лингофонӣ; Маркази омӯзиши забонҳо; Маркази биотехнология; Маркази таъбунашр, тарҷума ва баргардон; Маркази технологияҳои иттилоотӣ ва таълими фосолавӣ; Маркази таҳқиқотҳои сотсиологӣ ва мониторинг; Ансамбли халқии “Наврӯз”; Курси омодагӣ; 4 толори варзишӣ; 3 пойгоҳи таълимӣ-таҷрибавӣ; Профилактория (дармонгоҳ); Бунгоҳи тиббӣ фаъолият доранд.

Муваффақияти ДМТ ҳосили фаъолияти босамарихайати профессорону омӯзгорони таҳассусманди он мебошад, ки шоистаи ифтихори донишгоҳанд. Ҳайати илмӣ-омӯзгории ДМТ-ро 1625 омӯзгор, аз ҷумла 1 310 омӯзгори штатӣ ташкил медиҳанд, ки миёни онҳо: 12 нафар академики Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон; 13 нафар узви вобастаи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон; 178 нафар доктори илм; 545 нафар номзади илм мебошанд.

Аз шумораи умумии ҳайати устодон 55,2 фоизро номзадони илм ва 13,6 фоизро докторони илм ташкил медиҳанд. Дар тури 3 соли охир (2018-2020) омӯзгорон ва кормандони Донишгоҳ 377 рисолаи номзадӣ ва 47 рисолаи докторӣ дифоъ карданд, яъне ҳамасола ба ҳисоби миёна устодони Донишгоҳ 125 рисолаи номзадӣ ва 15 рисолаи докториро дифоъ мекунанд.

Дар ДМТ 25 736 донишҷӯ таҳсил мекунад, ки аз ин шумора 18 782 нафар ё 73 фоизашон дар шуъбаи рӯзона таҳсил менамоянд (ба ҳолати 30.12.2020). Аз шумораи умумии донишҷӯён 9 461 нафар ё 36,8 фоизро занону духтарон ташкил медиҳанд. Дар ДМТ 1 417

нафар дар магистратура ва докторонтураи Ph.D таҳсил мекунанд, ки ин 5,5 фоизи шумораи умумии донишҷӯёни донишгоҳро ташкил медиҳад. Аз шумораи умумии донишҷӯёни Донишгоҳ 245 нафар ё наздик 1 фоиз шаҳрвандони кишварҳои хориҷӣ мебошанд. Дар ДМТ шаҳрвандони Афғонистон, Қазоқистон, Қирғизистон, Покистон, Русия, Туркманистон, Чин, Ўзбекистон ва дигар кишварҳо таҳсил мекунанд.

Аз соли 2014 (соли таъсисёбии рейтинг) ДМТ дар рейтинги муассисаҳои таҳсилоти олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аз ҷониби Агентии назорати маорифи назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида мешавад «Беҳтарин донишгоҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон» доништа шуда, аз рӯи арзёбии наشريи ғайридавлатии «Тоҷикистон» низ, доимо дар ҷойи аввал меистад.

ДМТ бо зиёда аз 100 корхонаю ташкилот ва вазорату идораҳои давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз қабили Прокуратураи генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон ва институтҳои он, Маркази таҳқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҶСК «Ширкати Алюминийи Тоҷик», ҶСК «Нафту газ», ҶСК «Комбинати шири Душанбе», ҶСК «Ширин», БДА «Амонатбонк», ҶСК «Ориёнбонк», Муассисаи давлатии «Мачмаи тиббии ҷумҳуриявии «Истиқлол», АМИТ «Ховар» ва ғайра шартномаҳои ҳамкорӣ дорад, ки донишҷӯён дар онҳо таҷрибаҳои истеҳсоли ва пешаздипломӣ гузашта, баъдан бо кор таъмин карда мешаванд.

Таҳсилот

Дар давраи аз соли 2016 то 2020 дар ДМТ 14 ихтисоси нав, аз ҷумла 13 барномаи таълими зинаи бакалаврият ва 1 барномаи таълими зинаи мутахассис кушода шуд. Дар Донишгоҳ ба таҳияи барномаҳои таълимии зинаи магистратура диққати калон дода мешавад. Дар соли таҳсили ҷорӣ (2020-2021) дар ДМТ аз рӯи 65 барномаи магистрӣ 1 305 нафар таҳсил мекунанд.

Аз соли 2016 то 2020 фармоиши давлатӣ барои тайёр кардани мутахассисон дар гурӯҳҳои бучавӣ аз 943 ба 1 247 ё 32,2 фоиз афзуд.

Соли 2016 факултаи муштаракӣ ДМТ бо донишгоҳҳои Ҷумҳурии Беларус таъсис дода шуд, ки он бо Донишгоҳи давлатии Беларус (аз соли 2016), Институти байналмилалӣ экологии ба номи А.Д.Сахарови назди Донишгоҳи давлатии Беларус (2017), Донишгоҳи давлатии технологияи Беларус (2018) барномаҳои таълимии муштаракро дар зинаи бакалавриат аз рӯи принсипи 2+2 (2+2,5) бомуваффақият татбиқ карда истодааст. Аввалин хатмкунандагон ин барномаҳои таълимии муштаракӣ донишгоҳҳои Беларусро хатм намуда, дар корхонаву муассисаҳои Тоҷикистон ва берун аз он ба кор фаро гирифта шудаанд.

Дар доираи Консорсиуми Донишгоҳи шабакавии ИДМ, ки 38 донишгоҳро муттаҳид месозад, ДМТ 6 барномаи муштаракӣ магистрӣро аз рӯи принсипи 1+1 амалӣ менамояд. Инчунин дар доираи Донишгоҳи СХШ, ки 74 донишгоҳро муттаҳид мекунад, ДМТ 5 барномаи магистрӣро татбиқ карда истодааст.

ДМТ шабакаи кафедраҳои тахассусӣ ва кабинетҳои методиро дар назди корхонаву муассисаҳо васеъ менамояд. Ба тақвияти инфрасохтори кафедраҳои тахассусии назди муассисаҳои тиббӣ (айни ҳол дар назди муассисаҳои тиббии пойтахт 9 кафедра амал менамояд) диққати калон дода мешавад. Дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии шаҳри Душанбе 11 кабинети таълимию методӣ созмон дода шудааст, ки самаранок фаъолият доранд.

Дар панҷ соли охир (2016-2020) бо ҷойи кор таъмин намудани хатмкунандагони ихтисосҳои равияи омӯзгорӣ ДМТ 95% -ро ташкил дод. Мувофиқи натиҷагирӣ пурсиши аввалини миллии хатмкунандагон, ки аз ҷониби Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон дар солҳои 2019-2020 гузаронида шуд, 98 фоизи хатмкунандагони ихтисосҳои равияи омӯзгорӣ ва информатикаи ДМТ дар давоми 12 моҳи аввали баъд аз хатми Донишгоҳ бо ҷойи кор таъмин гардиданд.

Соли 2018 ДМТ бомуваффақият аз аккредитатсияи навбатии давлатӣ гузашта, ба муҳлати то соли 2023 соҳиби шаҳодатномаи фаъолият гардид.

Илм

ДМТ муассисаи пешбари илмии Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳсуб меёбад. Дар Донишгоҳ дар доираи мавзӯҳои илмӣ-таҳқиқотӣ фаъолона корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ бурда мешаванд. Соли 2010 устои донишгоҳ академик Н.Раҷабов бо ҷоизаи байнидавлатии кишварҳои ИДМ «Ситораҳои Иттиҳод» сарфароз гардид. Дар солҳои 2004, 2005, 2007 бо қарори раёсати Пажӯҳишгоҳи биографии Амрико ба Н. Раҷабов унвони «Одами сол» дода шуд.

Солҳои 2014-2019 бонувони муҳаққиқи Донишгоҳ дар намоишгоҳу форумҳои байналмилалӣ занони ихтироъкор, ки дар Кореяи Ҷанубӣ баргузор мегарданд, медалҳои тилло ба даст оварданд.

Дар давраи аз соли 2010 то 2020 зиёда аз 30 нафар олими ҷавони Донишгоҳ, ки дар соҳаи илм ва техника ба натиҷаҳои баланд ноил гаштанд, бо Ҷоизаи давлатии ба номи Исмоили Сомонӣ сарфароз гардонда шуданд.

Фаъолнокии ҳайати профессорону омӯзгорони Донишгоҳ дар ҷопи мақолаҳои илмӣ 1,9 маротиба афзуда, теъдоди маводи ҷопшуда аз наشري 2 579 мақола дар соли 2011 ба 4 828 дар соли 2020 расид. Инчунин ҷопи мақолаҳои устодону кормандон дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи системаи иттилоотӣ таҳлили иқтибосҳои илмӣ Scopus ва Web of Science 5 маротиба афзуд.

Олимони Донишгоҳ дар доираи лоиҳаҳои байналмилалӣ бо шарикони худ аз Донишгоҳи Берген (Норвегия), Институти химияи Макс Планк (Олмон) таҳқиқоти муштарак анҷом медиҳанд. Барои тайёр кардани кадрҳои баландхаттисос, Донишгоҳ бо марказҳои пешқадами илмӣ Федератсияи Россия, Чин, Ҷумҳурии Беларус ва дигар кишварҳо ҳамкорӣ мекунанд.

Дар Донишгоҳ ҳаҷми маблағгузориҳои корҳои таҳқиқотӣ мунтазам меафзояд. Барои харидории асбобҳои ҷенкунӣ, реактивҳои

кимийёвӣ, моддаҳои фаъоли биологӣ ва гузаронидани таҳқиқоти илмӣ 8,6 млн. Сомонӣ сарф карда шуд. Ҳаҷми корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ ва таҷрибавию конструктории дар Институти илмӣ-таҳқиқотии ДМТ гузаронидашуда 2 маротиба афзуда, маблағгузориҳои лоиҳаҳои илмӣ аз 46,9 ҳазор сомони соли 2011 ба 91,7 ҳазор сомонӣ дар соли 2019 расонида шуд.

Теъдоди шуроҳои диссертатсионӣ аз 7 ба 21 адад расид. Муваффақияти муҳимми Донишгоҳ дар тайёр кардани кадрҳои илмӣ ва илмӣ-омӯзгорӣ нигоҳ доштани шуроҳои диссертатсионӣ барои дифои рисолаҳои номзадӣ ва докторӣ дар КОА-и ФР мебошад. Дар маҷмӯъ, моҳи декабри соли 2020 дар ДМТ 21 шӯрои диссертатсионӣ аз рӯйи 43 ихтисос амал мекард. Чораҳои андешидашуда заминаи он гардиданд, ки ҳимояи рисолаҳои номзадӣ ва докторӣ дар шуроҳои диссертатсионии ДМТ қариб ду маротиба аз 68 рисола (аз ҷумла 8 рисолаи докторӣ) дар соли 2016 то 131 рисола (аз ҷумла 15 рисолаи докторӣ) дар соли 2020 афзояд. Умуман, дар давраи аз соли 2016 то 2020 дар шуроҳои диссертатсионии ДМТ 64 рисолаи докторӣ ва 487 рисолаи номзадӣ ҳимоя карда шуд.

Самаранокии фаъолияти аспирантура дар даҳсолаи охир 2,5 маротиба афзудааст (аз 19% дар соли 2010 то 46,9% дар соли 2020).

Дар байни донишгоҳҳо ва муассисаҳои илмии Ҷумҳурии Тоҷикистон ДМТ дар патентикунони натиҷаҳои кори зехнии олимони худ мавқеи пешсаф дорад.

Дастоварди бузурги Донишгоҳ таъсиси матбаа ва ташкили фаъолияти нашриётӣ мебошад. Имрӯз Маркази таъбу нашр, тарҷума ва баргардони Донишгоҳ 4 бахши маҷаллаи илмии “Паёми ДМТ” ва 2 бахши маҷаллаи илмии “Илм ва инноватсия”, маҷаллаҳои илмии “Ҳаёти ҳуқуқӣ”, “Давлатшиносӣ” ва “Тоҷикистон: иқтисодиёт ва идоракунии”-ро омодаву нашр ва дар саҳифаи интернетии маҷаллаҳои мекунад.

Фаъолияти байналмилалӣ

Рушди робитаҳои байналмилалӣ илмию фарҳангӣ, афзоиши теъдоди муҳассилини хориҷӣ ва густариши чуғрофиёи онҳо ва дар

мачмуъ, андешидани чораҳои самарабахш баҳри байналмилалӣ сохтани таҳсилоту илм яке аз самтҳои афзалиятноки фаъолияти Донишгоҳ ба ҳисоб меравад. Дар тули 5 соли охир (2016-2020) ДМТ бо 186 донишгоҳу марказҳои илмии кишварҳои хориҷӣ ёддошти тафоҳум ва созишномаҳои ҳамкорӣ ба имзо расонда, бо ин шумораи умумии шарикони хориҷӣ ба 289 адад расид.

Фаъолияти байналмилалӣ дар солҳои охир ба яке аз самтҳои муҳимми фаъолияти Донишгоҳ табдил ёфтааст. Анҷом додани таҳқиқоти муштараки илмӣ, амалӣ кардани барномаҳои муштараки таълимӣ дар зинаҳои бакалавриат ва магистратура ва дар мачмуъ, густариши ҳамкориҳои гуногунсамт бо шарикони хориҷӣ динамикаи устувор касб кардааст. Аз ҷумла, ДМТ бо чунин донишгоҳҳои пешрафтаи ҷаҳон ҳамкорӣ дорад:

- ✓ Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов (Русия)
- ✓ Донишгоҳи дӯстии халқҳои Русия (Русия)
- ✓ Донишгоҳи Синхуа (Чин)
- ✓ Донишгоҳи Пекин (Чин)
- ✓ Донишгоҳи Кобул (Афғонистон)
- ✓ Донишгоҳи давлатии Беларус (Беларус)
- ✓ Донишгоҳи миллии Авруосиё ба номи Л.Н. Гумилёв (Қазоқистон)
- ✓ Донишгоҳи Порту (Португалия)
- ✓ Донишгоҳи Париж 1 Пантеон - Сорбонна (Франса)
- ✓ Донишгоҳи Масарик (Ҷумҳурии Чехия)
- ✓ Донишгоҳи байналмилалии исломӣ (Покистон)
- ✓ Донишгоҳи Филипс Марбург (Олмон)
- ✓ Донишгоҳи Ягеллон (Польша) ва ғайра.

Кластери таълимии ДМТ

Дар сохтори ДМТ литсей, курси тайёрӣ, Донишкадаи тақмили ихтисоси омӯзгорони муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ, Институти Конфутсий, Маркази русӣ ва Маркази омӯзиши забонҳо бомуваффақият фаъолият доранд.

Дар литсейи равияи табию риёзии ДМТ 348 нафар хонанда таҳсил мекунад. Дар гули 5 соли охир (2016-2020) ҳама (100%) хатмкардагони литсей ба муассисаҳои таҳсилоти олии ватанӣ ва кишварҳои хориҷӣ дохил шуданд. Хонандагони литсейи Донишгоҳ мунтазам дар олимпиадаҳои шаҳрӣ ва ҷумҳуриявӣ байни мактаббачагон ҷойҳои намоён ишғол карда, бо ҷоизаҳои ифтихорӣ сарфароз мегарданд.

Донишкадаи тақмили ихтисоси омӯзгорони муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар назди ДМТ бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 2011 таъсис ёфтааст. Дар ДТИОМТОКЧТ-и назди Донишгоҳ ҳар сол зиёда аз 1200 нафар омӯзгорони донишгоҳу коллеҷҳои Тоҷикистон аз курсҳои тақмили ихтисос мегузаранд. Дар ДМТ, инчунин аз соли 2016 инҷониб курсҳои сайёр барои устодони донишгоҳҳои минтақавӣ, аз ҷумла дар шаҳрҳои Бохтар, Хучанд, Хоруғ, Кӯлоб ва минтақаи Рашт ташкил карда мешаванд.

Институти Конфутсийи ДМТ соли 2009 бо дастгирии Дафтари марказии Институти Конфутсий (Ҳанбан) ва дар ҳамкорӣ бо Донишгоҳи омӯзгории Синзян таъсис ёфта, дар як муддати кӯтоҳ ба маркази муҳимми омӯзиш ва паҳн кардани забон ва фарҳанги чинӣ табдил ёфт. Институти Конфутсийи ДМТ солҳои 2011, 2012 ва 2018 ҳамчун «Институти намунавии Конфутсий» дар миёни зиёда аз 500 Институти Конфутсийи ҷаҳон шинохта шуд. Институти Конфутсийи ДМТ дорои шабакаи васеи намоёндагӣҳо ва марказҳо дар шаҳри Душанбе ва минтақаҳои ҷумҳурӣ буда, фаъолияти онҳоро ҳамоҳанг мекунад, аз ҷумла ба онҳо кумаки методӣ расонда, ба ин муассисаҳои таълимӣ омӯзгорони соҳибзабонро сафарбар месозад.

Аз соли 2010 инҷониб дар ДМТ “Маркази русӣ” фаъолият дорад. Самти фаъолияти “**Маркази русии ДМТ**”, пеш аз ҳама, ба паҳнсозии забони русӣ нигаронида шуда, вазифаи худро асосан тавассути мусоидат намудан ба баланд бардоштани таҳассуси касбии омӯзгорони забони русии муассисаҳои таълимии ҷумҳурӣ ва таъминоти методии мактабҳо, коллеҷҳо ва донишгоҳу донишкадаҳо амалӣ менамояд.

Маркази омӯзиши забонҳо бо мақсади таълими забони тоҷикӣ ба кормандони намоёндагӣҳои дипломатии давлатҳои хориҷӣ дар шаҳри Душанбе, инчунин омӯзонидани забонҳои тоҷикӣ ва русӣ ба муҳаққиқони хориҷие, ки дар Тоҷикистон таҳқиқоти илмӣ анҷом медиҳанд, таъсис ёфтааст. Дар толи 5 соли охир (2016-2020) беш аз 250 нафар шахрванди хориҷӣ аз Чин, ИМА, Чехия, Словакия, Ирландия, Британияи Кабир, Полша, Арабистони Саудӣ, Чин, Покистон, Ҳиндустон, Эрон ва ғ. аз курсҳои забонмӯзӣ гузаштанд.

Фаъолияти беруназдонишгоҳӣ

ДМТ дар фазои таълимӣ, илмӣ ва ҳаёти ҷамъиятии Тоҷикистон мавқеи хосро ишғол менамояд. Саҳми ДМТ дар тарбияи муҳаққиқон, менечерони соҳаи маориф ва илм ва дигар соҳаҳои хоҷагии халқ низ хеле назаррас аст. Дар баробари фаъолияти таълимӣ ва илмӣ, ДМТ дар муайян намудани мушкилоти дорои аҳамияти иҷтимоидоштаи ҷомеа, аз қабилӣ масъалаҳои экологӣ, беҳтар намудани муҳити зист ва дастгирии иҷтимоии маъҷубон мавқеи фаъолро ишғол мекунад. Донишҷӯён ва омӯзгорон мунтазам ҷорабиниҳои экологӣ мегузаронанд. ДМТ мактаб-интернати ҷумҳуриявии шаҳри Ҳисорро сарпарастӣ намуда, ба он пайваста кумак мерасонад. ДМТ барои сокинони хиёбони Рӯдакии ноҳияи Исмоили Сомонӣ шаҳри Душанбе майдончаи варзишии муосир сохта ба истифода дод.

Дар ДМТ рӯзҳои 24-27 октябри соли 2019 таҳти сарпарастии Ассотсиатсияи донишгоҳҳои Осие Форуми III донишҷӯён таҳти унвони «Тоҷикистон-Осие-2019» баргузор гардид, ки дар қори он зиёда аз 250 нафар донишҷӯёни фаъолу сарварони ҷамъиятии ҷавонон аз донишгоҳҳои аъзои ассотсиатсия аз Қазоқистон, Қирғизистон, Русия ва Тоҷикистон, инчунин донишҷӯёну ҷавонон аз Афғонистону Ёзбекистон ширкат варзиданд.

Инфрасохтор

Масоҳати умумии биноҳои донишгоҳ 102 ҳазор метри мураббаъро ташкил медиҳад. Моҳи январӣ соли 2021 бинои нави таълимӣ барои факултетҳои иқтисодии донишгоҳ бо масоҳати

18 164 метри мураббаъ сохтаба истифода дода шуд. Бо ин, берун аз кампуси “Шаҳраки донишҷӯёни ДМТ” танҳо 3 факултет, литсей, кафедраи ҳарбӣ ва бинои маъмурии раёсати донишгоҳ монданд. Соли 2021, то 30-юмин солгарди Истиклолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ба истифода додани иншооти зерин ба нақша гирифта шудааст:

- маҷмааи нави варзишӣ бо масоҳати 3 000 метри мураббаъ, ки дорой ҳавзи шиноварии пӯшида бо масоҳати 50x21 метр аст;

- бинои нави душӯна барои Институти Конфутсий бо масоҳати 8 600 метри мураббаъ.

Дар давраи аз соли 2018 то 2020 системаи гармидиҳии биноҳои таълимӣ ва хобгоҳҳои Донишгоҳ комилан нав карда шуд.

ДМТ аз соли 2010 инҷониб матбааи худро дорад. Матбаа бо таҷҳизоти муосири полиграфӣ мучаҳҳаз гардонида шуда, бо барномаҳои махсуси компютерӣ таъмин карда шудааст.

Инфрасохтори иттилоотии ДМТ

Бо ёрии мутахассисони соҳаи технологияҳои иттилоотию иртиботии Донишгоҳ системаҳои гуногуни иттилоотӣ бомуваффақият таҳия ва татбиқ карда мешаванд. Дастовардҳои зерин таҷассумгари рушди инфрасохтори рақамии Донишгоҳ дар солҳои 2016-2020 мебошанд:

- ✓ иловатан 7 сервер харидорӣ ва мавриди баҳрабардорӣ қарор дода шуд, ки бо ин теъдоди серверҳои Донишгоҳ ба 11 адад расид;
- ✓ таҷҳизоти компютери идорӣ ва таълимии Донишгоҳ 27 % нав карда шуд;
- ✓ портали таълимии таҳсилоти фосолавӣ – www.fosilavi.tnu. таҳия ва мавриди истифодабарӣ қарор дода шуд;
- ✓ сомонаи нави донишгоҳ коркард ва ба фаъолият шуруъ кард;
- ✓ дар утоқҳои инфиродии донишҷӯёни баҳши таҳсилоти фосолавӣ таъминоти махсуси барномавӣ барои зеркашӣ ва корбарии манбаъҳои таълимии электронӣ сохта шуд;

- ✓ портали махсуси иттилоотӣ барои донишҷӯёни зинаи бакалавриат ва магистратура сохта шуд, ки аз он донишҷӯён маълумоти инфиродиро дар хусуси раванди таҳсилашон пайдо мекунанд;
- ✓ ҳама мақолаҳои маҷаллаи илмии «Паёми ДМТ» (ҳамаи чор силсила) аз соли 2009 то имрӯз рақамӣ карда шуда, дар сомонаи www.vestnik-tnu.com ҷойгир карда шудаанд ва низ мақолаҳои илмӣ дар сомонаи www.e-library.ru ҷойгир мешаванд.

Рушди захираҳои кадрӣ

Ташаккули иқтидори кадрӣ ва рушди касбии онҳо яке аз вазифаҳои асосии Донишгоҳ маҳсуб меёбад. Сатҳи кормандони илмӣ-омӯзгории унвондор дар 5 соли охир аз 50,1%-и соли 2016 то ба 55,2% дар соли 2020 расида, дар ин давом фоизи докторони илм дар Донишгоҳ аз 10,9 то 13,6 афзоиш ёфтааст. Дар ин давра 9 профессори Донишгоҳ ба ҳайси академик ва аъзо-корреспонденти Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон интихоб шуданд. Сиёсати Донишгоҳ дар самти кор бо ҷавонон ва омода кардани кадрҳои илмӣ ва илмӣ-омӯзгорӣ самараро мусбат дода истодааст, синни миёнаи докторони илм аз 69 сол дар соли 2016 ба 58 сол дар соли 2020 расид, синни миёнаи номзадҳои илм мутаносибан аз 55 то 48 сол кам гардид.

ДМТ ҳамчун маркази бонуфуз ва муваффақи оморасозии кадрҳои илмӣ барои дигар донишгоҳҳо ва муассисаҳои илмии Тоҷикистон ва кишварҳои минтақа боқӣ мемонад. Дар тӯли 5 соли охир (2016-2020) 39 нафар, аз ҷумла 14 шахрванди Афғонистон, 25 шахрванди Эрон ба ҳайси унвонҷӯ, аспирант ва докторанти Ph.D ба таҳқиқот машғул шуда, рисолаҳои худро ҳимоя карданд.

ДМТ ҳамеша мекӯшад, ки аз ҷиҳати пардохти маоши кормандон дар миёни донишгоҳҳои Тоҷикистон пешсаф бошад. Музди миёнаи меҳнати ҳайати профессорону омӯзгорон ва кормандон дар соли 2020 нисбат ба соли 2016 ба андозаи 35 дарсад афзуд ва нисбат ба соли 2010 бошад, қариб 3 маротиба зиёд аст.

Раёсати Донишгоҳ ба вазъи иҷтимоии устодону кормандон таваҷҷуҳи ҳамешагӣ зоҳир менамояд. ДМТ дорои хобгоҳи оилавӣ бо 143 хона, аз ҷумла 13 хонаи якхучрагӣ, 118 хонаи духучрагӣ ва 12 хонаи сеҳучрагӣ барои омӯзгорон ва кормандон мебошад.

II. ТАҲЛИЛИ МУҲИТИ БЕРУНӢ

1. Афзалиятҳои рушди таҳсилоти олии ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон дар “Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030”, инчунин дар “Стратегияи миллии рушди маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон то соли 2020” таъкид гардида, эълон гардидани «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф, солҳои 2020-2040» ин ҳадафҳои рушдро дақиқтар карда, дар партави ҳадафи чоруми стратегӣ – гузаштан аз шакли рушди аграрӣ-саноатӣ ба шакли рушди саноатӣ-аграрӣ дар назди таҳсилоти олии ва илми ҷумҳурӣ вазифаҳои нав мегузоранд.

Низоми муосири таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки 39 муассисаи таҳсилоти олии касбиро фаро мегирад, аини ҳол гузариш ба низоми аврупоии таҳсилоти олии ба принципҳои болонӣ асосёфтаре анҷом медиҳад. Вобаста ба ин, дар назди таҳсилоти олии вазифаи ҳамачониба татбиқ намудани навоариҳо, пеш аз ҳама, татбиқ намудани навоариҳо дар раванди таълим, таҳқиқоти илмӣ ва идоракунии Донишгоҳ меистад.

Муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Тоҷикистон дар зинаи таҳсилоти бакалавр аз рӯйи беш аз 300 ихтисос, дар зинаи магистратура аз рӯйи 115 ихтисос мутахассис тайёр мекунанд. Дар рафти ислоҳоти низоми таҳсилоти олии даврони истиқлолият аксар донишқадаҳо ба донишгоҳҳо табдил дода шуданд, ки дар байни онҳо чунин донишгоҳҳои дар низоми таҳсилоти олии касбии кишвар мақоми муҳим дошта, ба монанди Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон ба номи Ш. Шохтемур, Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино, Донишгоҳи техникийи Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ, Донишгоҳи давлатии тичорати Тоҷикистон,

Донишгоҳи технологии Тоҷикистон, инчунин Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи Б.Ғ. Ғафуров, Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ, Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав, инчунин муассисаи таҳсилоти олии касбии байнидавлатӣ – Донишгоҳи славянии Россияву Тоҷикистон (соли 1996 таъсис ёфтааст) рақибони сазовори Донишгоҳи миллии Тоҷикистон дар бозори хизматрасонии таҳсилоти олии ҷумҳурӣ мебошанд. Ин донишгоҳҳо дорой мактабҳои илмӣ-омӯзгории пешрафта, базаи таълимии ҳозиразамон ва озмоишгоҳҳои фаннии ҷиҳозонида буда, аз усулҳои муосири тайёр кардани кадрҳо васеъ истифода мекунанд. Баъзе аз ин донишгоҳҳо дар ҷумҳурӣ маркази асосии омодакунӣ, бозомӯзӣ ва такмили ихтисоси кадрҳо мебошанд.

Муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити ҷаҳонишавии муносибатҳои иқтисодӣ ҷаҳонӣ ва дараҷаи баланди ҳаракату муҳоҷирати байналмилалӣ кадрҳо бо донишгоҳҳои кишварҳои хориҷӣ, пеш аз ҳама, Русия, Чин, Ҷумҳурии Беларусь, Қазоқистон, қисман ИМА, инчунин баъзе кишварҳои Осиё ва Аврупо рақобати амиқ доранд. Ба ҳисоби миёна, тақрибан 11% донишҷӯён (аз ҳисоби умумии донишҷӯёни шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон дошта) ба макотиби олии кишварҳои пешрафтаи ҷаҳон барои гирифтани дараҷаи таҳсилоти бакалавр дохил мешаванд (ба истиснои соли 2020, ки бемории фарогири КОВИД-19 сабаби маҳдудияти рафтномади одамон гардид). Аксаран ин гурӯҳ ҷавонони болаёқат донандаи забонҳои хориҷӣ мебошанд. Ин ҳолат аз донишгоҳҳои ватанӣ сарфи талошҳои иловагиро баҳри баланд бардоштани рақобатнокии муассиса, чи дар сатҳи минтақавӣ Осиёи Марказӣ ва чи дар сатҳи байналмилалӣ, тақозо менамояд.

Дар СМР – 2030 дар назди таҳсилоти олии вазифаи ҳарчи бештар ба инобат гирифтани талаботи бозори меҳнат гузошта шудааст. Таҳсилоти олии ҳадафҳои таъмини рушди босуботи давлату ҷомеаро пайравӣ намуда, стратегияи миллии гузариш ба шакли саноатӣ-аграрии рушдро асос доништа, раванди иттилоотикунӣ ва рақамикунӣ иқтисодӣ ҷаҳонро ба инобат гирифта, дар

дахсолаи наздик дигаргуниҳоро бештар мутобиқ сохтани таълиму тадрис ва таҳқиқоту пажуҳишҳои илмӣ ба талаботи иқтисодиёту бозори меҳнат идома медиҳад. Донишгоҳ минбаъд ба рақамикунонии хизматрасониҳои таҳсилотӣ ва дастрастар кардани онҳо таваччуҳи бештар хоҳад дод. ДМТ сиёсати кушодани ихтисосҳои нав, алалхусус дар равияҳои техникӣ, муҳандисӣ, тиббӣ ва дақиқу табиатшиносии аҳамияти татбиқӣ дошта идома дода, ихтисосҳои ба талаботи замон ҷавобгӯ набударо ихтисор хоҳад кард. Донишгоҳ ҳамкориро бо шарикони хоричӣ баҳри омода намудани мутахассисони соҳаи илмҳои дақиқ ва табиатшиносӣ дар зинаҳои бакалавр ва магистратура дар доираи барномаҳои муштаракӣ таълимӣ идома хоҳад дод. ДМТ тасмим дорад, ки дарсҳои амалии фанни информатикаро дар тамоми ихтисосҳо зиёд кунад.

Дар шароити муосири рушд, пеш аз ҳама, дар шароити суръатёбии навоариҳои техникӣ технология, талаботи бозори меҳнат низ тағйир меёбад, ки ин таҳсилоти олиӣ касбиро бо ҷолишҳои нав рӯ ба рӯ мекунад. Таҳия ва татбиқи барномаҳои таҳсилоти баъдидипломӣ ва иловагӣ, коркарди барномаҳои махсуси таълимии зинаи таҳсилоти олӣ бо фармоиши ягон корхона (ташкilot)-и мушаххас самти алоҳидаи фаъолияти донишгоҳҳо гардида истодааст. ДМТ дорои таҷрибаи ғании омода кардани кадрҳои тибқи барномаҳои таълимии таҳсилоти дуҷуми олӣ буда, инчунин кадрҳои баландихтисоси омӯзгорӣ дошта, таҷрибаи бойи ҳамкорӣ бо корфармоёнро андӯхтааст. Ин ҳама имкон медиҳанд, ки барномаҳои нави таҳсилоти олиӣ касбӣ таҳия ва амалӣ карда шаванд. Тибқи арзёбиҳо, зарурати бозомӯзӣ бо мақсади соҳиби маълумоти олиӣ дуҷум шудан солҳои наздик динамикаи афзоиши солонаи 7-10 фоизро нигоҳ медорад. Ин маънои онро дорад, ки дар дурнамои наздик теъдоди донишҷӯёни барномаҳои таҳсилоти олиӣ дуҷуми ДМТ аз 940 донишҷӯ дар соли таҳсили 2019-2020, ба беш аз 1300 донишҷӯ дар соли хониши 2024-2025 хоҳад расид.

2. Дар назди таҳсилоти олӣ вазифаи навсозии иқтидори миллии таҳқиқот ва пажуҳишҳои илмӣ, рушди мактабҳои илмӣ милли, равонасозии фаъолияти онҳо ба татбиқи самтҳои афзалиятноки

таҳқиқоти илмии Ҷумҳурии Тоҷикистон, мусоидат намудан ба рушду тавсеаи инноватсиониву технологии ҷумҳурӣ истодааст. Ислоҳоти низоми таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, асосан, ба раванди таълим таъсир расонида, онро ба кулӣ дигаргун сохт. Аммо тағйирот дар сиёсати таҳқиқотӣ, сатҳи маблағгузорию соҳаи илм, тичоратикунони дастовардҳои илмӣ ҳанӯз ба талаботи замон ҷавобгӯ нест.

3. СМР-2030 сармояи инсонӣ ва ҷузъҳои асосии он – маориф ва илмро ҳамчун омили асосии рушди инноватсионии давлат, муҳимтарин шартӣ баланд бардоштани амнияти миллӣ ва рақобатпазирии иқтисоди миллӣ муайян мекунад. Дар ин самт чораҳои таъхирнопазир андешидан ва дар низоми таҳсилоти олии касбӣ стандартҳои байналмилалӣ таҳсилотро ҳамачониба ҷорӣ намудан ба мақсад мувофиқ аст. Таҳкими нақши давлат дар интиҳоб ва дастгирии самтҳои афзалиятноки илму техника дар назар дошта мешавад. Тақвияти иқтисодии кадрӣ ва илмии ҷумҳурӣ муҳимтарин ҷузъи таъмини рушди инноватсионии таъиноти иҷтимоидоштаи ҷумҳурӣ доништа мешавад. Ҳалли вазифаи таъмин намудани талаботи рӯзафзуни иқтисодии мамлакат бо мутахассисони соҳибкасби донандаи забонҳои хориҷӣ ва технологияҳои иттилоотӣ-иртиботӣ ба уҳдаи низоми таҳсилоти олии воғузур шудааст.

4. Бо аз байн рафтани даврони иқтисоди нақшавӣ ва низоми тақсимои хатмкунандагони мактабҳои олии алтернативаи сазовори танзими рушди касбии мутахассисони ҷавони нав ба бозори меҳнат воридгардида ба вучуд наомад. Айни ҳол танҳо хатмкунандагони ихтисосҳои равияҳои омӯзгорӣ ва тиббии дар асоси маблағгузорию бучавӣ (маблағҳои давлатӣ) таҳсилкарда бо роҳхат ба ҷойи кор таъмин ва ҳозиршавии онҳо ба ҷойи кори таъиншуда назорат карда мешавад. Ҳамасола мактабҳои олии ҷумҳуриро зиёда аз 40 ҳазор мутахассис хатм мекунанд (44,6 ҳазор дар соли 2018, 43,2 ҳазор дар соли 2019), ки беш аз 87 фоизи онҳо дар соли аввали пас аз хатм бо ҷойи кор таъмин карда мешаванд, аз ҷумла ҳамчун муҳочирони меҳнатӣ дар хориҷа кор пайдо мекунанд. Аммо қисми зиёди

хатмкунандагони донишгоҳҳо аз рӯйи ихтисоси худ кор пайдо карда наметавонанд.

Афзоиши устувори демографии аввали солҳои 2000-ум дар сатҳи 2,3-2,4 фоизи солна (солҳои охир ин нишондиҳанда дар сатҳи 2,1 фоиз қарор дошт) рақобати баландро миёни докталабони МТОК-и ҷумҳурӣ дар замони мо таъмин мекунад. Миёни хатмкунандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ талаботи устувор ба дарёфти таҳсилоти олии боқӣ мондааст, аммо ҳадафи фарогирии 30% хатмкунандагони мактабҳо ба муассисаҳои таҳсилоти олии ҳанӯз ба даст наомадааст. Дар соли 2016 коэффитсиенти фарогирии аҳолии бо маълумоти олии 28%-ро ташкил дод. Ин омил зарурати тақвияти иқтисоду имконоти МТОК ҷумҳуриро барои қабули бештари донишҷӯён ҳам ба ихтисосҳои мавҷуда ва ҳам ба ихтисосҳои нав кушодашаванда ба вуҷуд меорад.

Бозори меҳнат аз таҳсилоти олии касбӣ хатмкунандагони соҳибтаҳассус ва салоҳиятнокро интизор аст. Ин зарурат дар раванди таълим бештар ҷорӣ намудани машғулиятҳои амалиро тақозо намуда, талаб мекунад, ки ба тағйироти бозори меҳнат тавачҷӯҳи доимӣ зоҳир намоянд ва ба талаботи нав ба нави бозори меҳнат нисбати омодаسازی мутахассисони муносиб посух диҳанд. Вазифаи тезонидани саноаткунонӣ дар ҷумҳурӣ ва ба ин васила гузаштан аз шакли аграрӣ-саноатии рушд ба индустриалӣ-аграрӣ дар назди таҳсилоти олии вазифа мегузорад, ки шумораи ҷойҳоро барои тайёр кардани мутахассисони самти табиатшиносӣ ва муҳандисӣ афзоиш диҳанд. Баъзе аз барномаҳои МДТ бакалавриат ва магистратура ба азнавсозӣ ва мубрамигардонӣ бо иштироки корфармоён ва бо мақсади тавсеаи таҳсилоти ба амалия нигаронида шуда дар самти омодаسازی донишҷӯён ниёз доранд.

Воқеияти муосири таҳсилоти олии касбӣ аз ҷалби нокифояи соҳаи соҳибкорӣ (корфармоён) ба раванди таълим шаҳодат медиҳад. Ҷалби волидон ба раванди таълим дар мактабҳои олии аксар маврид тавассути раванди тарбия ва назорат аз болои ҳузури донишҷӯён дар машғулиятҳо маҳдуд мешавад.

5. Таъмини рақобатпазирии мактабҳои олии истифодаи васеи таълими электрониро талаб мекунад. Иваз намудани таҳсилоти ғоибона ба таҳсилоти фосилавӣ дар соли 2017 барои муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ таҳия ва ҷойгир кардани захираҳои электронии таълимиро (ЗТЭ – захираҳои таълимии электронӣ) дар захираҳои интернетии Донишгоҳ ҳатмӣ сохт.

Интегратсияи системаи таҳсилоти олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва системаҳои таҳсилоти дигар кишварҳо хусусияти маҳаллӣ дорад. Донишгоҳҳои ҷумҳурӣ аз шароити фароҳамовардашуда барои интернатсионализатсияи таълим ба кадрӣ кофӣ истифода намебаранд. Самаранокии барномаҳои татбиқшавандаи дараҷаи бакалавр дар байни донишгоҳҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии Беларус бинобар фарқияти назарраси арзиши солонаи таҳсили як донишҷӯ дар шаҳрҳои Душанбе ва Минск камтар аз 30%-ро ташкил медиҳад. Барномаҳои магистрии муштаракӣ таълимӣ, ки дар доираи Донишгоҳи шабакавии ИДМ ва Донишгоҳи СХШ амалӣ карда мешаванд, нокифояанд. Ҳолатҳои ҷудоғонаи ҳамкорӣҳои академӣ дар доираи барномаи Эразмус+ аз ҷониби макотиби олии кишварҳои Иттиҳоди Аврупо ва шарикони дигар ба мушоҳида мерасанд.

Дар солҳои истиқлолият ҳаракати академии кормандони илмию омӯзгорӣ хеле коҳиш ёфт. Донишгоҳҳо аз ҳаракати академии дохилиҷумҳуриявии кормандони илмӣ ва педагогӣ ба таври бояду шояд истифода намебаранд, ки ин ҳолат масъалаи таҳияи механизмҳои фаъолсозии онро ба миён меорад.

Маблағгузорӣ барои ҳаракати академии кормандони илмӣ ва омӯзгорӣ ба донишгоҳҳо ва марказҳои илмӣ хориҷӣ нокифоя аст.

Яке аз ҷанбаҳои стратегияи рушди ҷумҳурӣ, ки дар СМР-2030 муқаррар шудааст, тақвияти ҳамкорӣҳо дар самти Ҷануб-Ҷануб мебошад, ки дар назди донишгоҳҳои ҷумҳурӣ вазифа мегузорад, то ҳамкорӣҳои таълимӣ ва илмиро бо донишгоҳҳо ва марказҳои таҳқиқотӣ дар Осиёи Ҷанубӣ ва Ҷанубу Шарқи тақвият бахшанд, махсусан дар соҳаҳои техникӣ, муҳандисӣ, технологӣ ва иқтисодӣ.

Ш. ТАҲЛИЛИ МУҲИТИ ДОХИЛӢ

Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ҳамчун муассисаи таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки мақоми махсуси «миллӣ» дорад, парчамбардори таҳсилоти олии касбии ҷумҳурӣ ва яке аз донишгоҳҳои пешрафтаи минтақаи Осиёи Марказӣ боқӣ мемонад. Дар баробари дастовардҳо ва муваффақиятҳо, дар Донишгоҳ як қатор мушкилот низ мавҷуданд, ки ҳалли онҳо ба рушди минбаъдаи он тақдир чиддӣ хоҳад бахшид. Ҷараёни рушд дар ояндаи наздик ислоҳот ва дигаргунсозии сохтори донишгоҳро дар самти интернационализатсияи он дар назар дорад.

ДМТ, ҳамчун донишгоҳи классикӣ (анъанавӣ), барои донишгоҳи бузурги таҳқиқоти микроси минтақавӣ ва дар соҳаҳои муайяни таҳқиқот ба маркази илмӣ эътирофшудаи сатҳи ҷаҳонӣ табдил шудан ниёз дорад. Дар баробари ин, Донишгоҳ ҳамчун маркази пешбарандаи тайёр кардани кадрҳои дорои хувияти устувори миллӣ боқӣ мемонад.

Ислоҳоти соҳаи маориф низоми таҳсилоти олии касбии ҷумҳуриро низ ба таври назаррас фаро гирифтааст ва идоракунии таҳсилоти олий, ташкил ва маблағгузори таҳқиқоти илмӣ, таҳкими нуфуз ва пешбурди бренди Донишгоҳ ислоҳот ва тақмили минбаъдаро талаб мекунад.

Мақтабҳои илмӣи Донишгоҳ, аз қабилӣ ҳалли муодилаҳои дифференциалӣ, механика, физикаи полимерҳо, физикаи назариявӣ, химияи пептидҳо, химияи координатсионӣ, биохимия, ботаника, минералогия, геологияи муҳандисӣ, таърихи халқи тоҷик, забоншиносӣ ва адабиётшиносии тоҷик, забоншиносии араб, ҳиндшиносӣ, адабиёти муосири форсӣ, иқтисоди минтақавӣ, баҳисобгирӣ, иқтисодиёти кишоварзӣ ва рушди устувори иқтисодӣ, ҳуқуқи граждани, ҳуқуқи ҷиноятӣ на танҳо дар дохили ҷумҳурӣ, балки берун аз ҳудуди он ҳам маъруфият пайдо кардаанд.

ДМТ дар микроси ҷумҳурӣ ягона донишгоҳест, ки мутахассисони зинаи бакалаврро аз рӯи ихтисосҳои механика, амнияти компютерӣ, метеорология ва иқлимшиносӣ, астрономия, технологияи кимиёвӣ истехсоли моддаҳои ғайриорганикӣ,

технологияи химиявӣ барои истехсоли моддаҳои органикӣ, илми биомедитсина, бостоншиносӣ, криминалистика, ҳифзи ҳуқуқи муаллиф, забони ҳиндӣ, забони пашту, забони урду, фаъолияти иттилоотӣ ва таҳлилӣ дар муносибатҳои байналмилалӣ, сиёсати хориҷӣ ва дипломатия, журналистикаи байналмилалӣ, WEB-журналистика, идоракунии сармоягузориҳои хориҷӣ, омор ва кибернетикаи иқтисодӣ омода менамояд.

Муҳимтарин омили муайянкунандаи сатҳи рақобатпазирии Донишгоҳ дар муҳити пайваста тағйирёбанда пешниҳоди таҳсилоти босифат мебошад, ки ба тахассуси баланди ҳайати омӯзгорон, мавҷудияти пойгоҳи моддӣ, барномаҳо барои таълими донишҷӯён, ҳамкории Донишгоҳ бо ташкилоту корхонаҳо алоқаманд аст.

Иқтидори кадрӣ мавҷуда ва инфрасохтори таълимӣ ба ДМТ имкон медиҳад, ки бузургтарин Донишгоҳ дар миқёси ҷумҳурӣ боқӣ монад ва минбаъд низ бозори меҳнатро, чи бозори дохилӣ ва чи беруниро бо мутахассисони рақобатпазирӣ баландихтисос, донандагони ҳадди ақал ду забони хориҷӣ ва корбарони пешрафтаи технологияҳои муосири иттилоотиро дар зиёда аз 100 самти тахассус таъмин намояд. Аммо бо назардошти ниёзҳои бозори хидматрасонии таълимӣ, ҳам дар минтақаҳои дохилӣ ва ҳам дар минтақаи Осиёи Марказӣ, инчунин дар асоси татбиқи сиёсати интернатсионализатсияи Донишгоҳ, татбиқи барномаҳои таълимии бакалавр ва магистр бо забонҳои англисӣ ва забони русӣ дар сатҳи зарурӣ ба роҳ монда нашудааст.

Бо мақсади мусоидат ба шуғли хатмкунандагон дар соли 2019 дар сохтори Донишгоҳ шуъбаи таҷрибаомӯзӣ ва кор бо мутахассисони ҷавон ба Маркази рушди касбӣ табдил дода шуд, ки дар асоси талаботи бозори меҳнат ва рақобат дар бозори мутахассисони дорои маълумоти олий дар назди он вазифаҳои нав гузошта шудаанд. ДМТ мақоми худро ҳамчун бузургтарин донишгоҳи ҳифзи карда, ҳамасола беш аз 4 000 мутахассиси соҳибкасб ин боргоҳи илму донишро хатм мекунад. Масоили баланд бардоштани салоҳиятнокии хатмкунандагон ва самти амалии раванди таълим масъалаҳои асосии фаъолияти таълимии донишгоҳ

маҳсуб меёбанд. Ҳалли ин мушкилот, қабл аз ҳама, ба ташкил ва гузаронидани таҷрибаомӯзии донишҷӯён дар ташкилоту корхонаҳо аз рӯйи ихтисос вобаста аст. Айни замон ДМТ бо идораю муассисаҳои давлатӣ, корхонаҳо ва ташкилотҳои бахши хусусӣ барои гузаронидани таҷрибаомӯзии донишҷӯён беш аз 100 шартнома дорад. Инчунин, ДМТ дар заминаи муассисаҳои тиббӣ кафедраҳои махсусро таъсис додааст, ки дар онҳо на танҳо барои донишҷӯёни факултети тиббӣ таҷрибаомӯзӣ ташкил карда мешавад, балки таълим ва таҳқиқоти мукаммали назариявӣ низ ба роҳ монда мешаванд. ДМТ яке аз калонтарин донишгоҳҳои ҷумҳурӣ маҳсуб меёбад, ки дар ин омӯзгорони оянда низ тайёр карда мешаванд. Айни замон дар заминаи мактабҳои миёнаи шаҳри Душанбе кабинетҳои методӣ ташкил карда шудаанд. Донишгоҳ дар заминаи имконоти худ бо кумаки муассисаҳои бонкӣ синфхонаҳои бонкӣ таъсис додааст. Қадами навбатӣ дар ин самт бояд таъсиси пойгоҳҳои таълимӣ дар заминаи корхонаву ташкилотҳои истеҳсоливу дигар соҳаҳои хоҷагии халқи ҷумҳурӣ, инчунин ҷалби ширкатҳои хусусӣ барои ташкили озмоишгоҳҳои илмӣ ва таълимӣ бошад.

Таъмини донишҷӯён бо хобгоҳҳои дорои шароитҳои зарурӣ дар «Шаҳраки донишҷӯён», ҳифзи иҷтимоии онҳо (илова ба стипендияҳои давлатӣ муқаррар намудани стипендияи номӣ, додани имтиёзҳо дар пардохти маблағи таҳсил ба донишҷӯён аз оилаҳои ниёзманд ва ғайра) Донишгоҳро барои довталабону донишҷӯёни ватанӣ ва хориҷӣ, аз ҷумла аз кишварҳои Осиёи Марказӣ, боз ҳам ҷолибтар мегардонад.

IV. ТАҲЛИЛИ МУҲИТИ БЕРУНА ВА ДОХИЛӢ ДАР АСОСИ ТАҲЛИЛИ SWOT

Гурӯҳи корӣ муҳити беруна ва дохилии Донишгоҳро бо истифода аз усули таҳлили SWOT аз моҳи декабри соли 2020 то январи соли 2021 таҳлил ва арзёбӣ намуд. Таҳлил асосан дар заминаи омӯзиш ва бардошт аз қарорҳои Шурои олимони ДМТ дар давраи солҳои 2010-2020, ҳисоботҳои солони ректори Донишгоҳ

«Дар бораи натиҷаҳои фаъолияти Донишгоҳ ва нақшаҳои оянда» дар ҳамин давра сурат гирифт. Аъзоёни гурӯҳи корӣ бо олимони варзида ва кормандони ботаҷрибаи Донишгоҳ оид ба мушкилоти мавҷуда ва самтҳои афзалиятноки рушди Донишгоҳ як қатор мулоқот доир намуданд. Гурӯҳи корӣ инчунин аз паҷуҳишҳои унвонҷӯёни ДМТ Ситара Ғаниева ва Равшан Абдуллозода истифода намуд. Ҷанбаҳои қавӣ ва заифи фаъолияти Донишгоҳ дар ҷадвали 1 оварда шудаанд.

Ҷадвали 1. Ҷанбаҳои қавӣ ва заифи донишгоҳ

Самти фаъолият	Ҷанбаҳои қавӣ	Ҷанбаҳои заиф
Асосҳои институтсионалӣ ва идоракунии	<p>-ДМТ ягона МТОК Тоҷикистон аст, ки мақоми махсуси миллӣ дорад;</p> <p>-ДМТ ҳамчун донишгоҳи беҳтарини Тоҷикистон эътироф шудааст;</p> <p>- давлат самтҳои асосии фаъолияти Донишгоҳро дастгирӣ мекунад;</p> <p>-банақшагирии стратегии рушди Донишгоҳ (истифодаи барномаҳои мақсаднок);</p> <p>-талаботи баланд миёни довталабон, аз ҷумла барои таҳсил тариқи шартнома;</p> <p>-имичи ташкилкунандаи муваффақ ва дорои таҷрибаи ғании дар</p>	<p>-сохтори ташкилӣ-идоракунии номутавозин;</p> <p>-набудани шӯъбаи маркетинг дар сохтори ташкилӣ-идоракунии Донишгоҳ;</p> <p>-идоракунии аз ҳад зиёд, марказонидашуда, мураккаб будани тартиби ҳаракати ҳуҷҷатҳо ва ҳуҷҷатгузорӣ, мавҷудияти бюрократия;</p> <p>- набудани назорати лозимаи раванди бо ҷойи кор таъмин намудани хатмкунандагон ва идоракунии рушди касбии онҳо.</p>

	<p>сатҳи олий баргузор намудани симпозиумҳо, конференсҳо, ва фестивалҳо инчунин мактабҳои тобистонаи сатҳи милли ва байналмилалӣ; -риояи таносуби гендерӣ, иштироки занон дар тамоми соҳаҳои фаъолияти Донишгоҳ</p>	
<p>Фаъолияти таълимӣ</p>	<p>- доираи васеи самтҳои омодаسازی кадрҳо; -доштани таҷрибаи таҳияи барномаҳои таълимии ба амалия нигаронидашуда; - татбиқи силсилаи комили тайёр намудани кадрҳои дорои маълумоти олий (бакалавриат, магистратура, докторантураи Ph.D); - татбиқи барномаҳои таълимии зинаи бакалавр бо забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ; -мавҷудияти барномаҳои таҳсилоти иловагӣ: пешаздонишгоҳӣ</p>	<p>- таъминоти нокифояи моддию техникаи раванди таълим барои ба таври васеъ ба роҳ мондани шаклҳои интерактивии тадрис ва таълим; - сатҳи пасти бали гузариши довталабон ба гурӯҳҳои шартномавии баъзе ихтисосҳо; - кӯҳна будани пойгоҳи таълимӣ-озмоишгоҳӣ дар баъзе ихтисосҳо; - афзудани сарбории таълимии ҳайати профессорону омӯзгорон; -механизмҳои номукамал ва назорати камсамари сифати таълим; -имкониятҳои маҳдуд барои фиристодани омӯзгорон ба донишгоҳу марказҳои илмии пешрафтаи ҷаҳон барои таҷрибаомӯзӣ ва тақмили</p>

	(литсей), аспирантура, ДТИОМТОКЧТ ва иловагӣ (МОЗ, Институти Конфутсий) ва диг.	ихтисос; -рушди нокифояи технологияҳои таълимии ба донишҷӯ нигаронидашуда (интихоби донишҷӯён аз технологияҳои инфиродии таълимӣ)
Фаъолияти илмӣ- инноватсионӣ	-мавҷудияти мактабҳои илмӣ дар самтҳои гуногун; -мавҷудияти марказҳои илмӣ ва таълимӣ-таҳқиқотӣ; -мавҷудияти шуроҳои диссертатсионии тобеи ҚОА Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин тобеи ҚОА Федератсияи Россия ва шурои байнидавлатӣ (бо Қирғизистон) барои дифои рисолаҳои номзадӣ ва докторӣ дар самтҳои асосии тахассусҳои илмӣ; -омодасозии мутахассисони тахассуси олӣ аз рӯйи 103 барномаи таълимии зинаи докторантураи Ph.D; -мавҷудияти китобхонаи илмӣ бо хазинаи беш аз 1 млн. китобу	-ҳаҷми ками иҷрои КИТТК (НИОКР) бо дарҳости корхонаҳо; - пойгоҳи кӯхнаи озмоишӣ-техникӣ дар як қатор самтҳои илмӣ; -сатҳи пасти тиҷоратикунони натичаҳои КИТ-и олимони донишгоҳ; -қафмондагии мактабҳои илмӣ аз рӯйи самтҳои нави илмҳои дақиқ; -кам ба таъби расидани мақолаҳои илмии ҳайати устодону профессорон дар маҷаллаҳои тақризшавандаи системаи иттилоотӣ таҳлили иқтибосоварии илмии Scopus ва Web of Science; -самаранокии нокифояи докторантураи Ph.D (аспирантура); -рақамикунонии нокифояи захираҳои китобхона, набудани китобхонаи қавии электроние, ки ба ҳамаи устодону профессорон ва донишҷӯёни Донишгоҳ ба

	<p>матбуоти даврӣ; -ҳамкориҳои зич бо пажӯҳишгоҳҳои АМИТ; -ҳамкорӣ бо як қатор донишгоҳу марказҳои илмӣ пешрафтаи хориҷӣ; -потенсиали ғании иҷроии КИТТК (НИОКР) бо дархости муассисаҳо; -таҷрибаи арзёбии иқтисодии захираҳои манотиқи кишвар ва таҳияи барномаҳои рушди минтақаҳо.</p>	<p>воситаи интернет дастрас бошад; -нормукамал ғаний гардидани хазинаи китобхона бо китобҳо ва адабиёти илмӣ, аз ҷумла ба забони давлатӣ.</p>
Фаъолияти байналмилалӣ	<p>-имиджи донишгоҳи муваффақ дар миёни кишварҳои Осиёи Марказӣ ва Афғонистон; -мавҷудияти шартнома ва меморандумҳои басташуда бо зиёда аз 280 донишгоҳ ва марказҳои илмӣ хориҷӣ; -таъбиқи барномаҳои муштаракӣ таълимӣ бакалаврият ва магистратура бо донишгоҳҳои хориҷӣ.</p>	<p>- паст гардидани сатҳи донишҷӯи забони русӣ аз рӯйи тахассус дар байни омӯзгорон; -ҳиссаи нокифояи донандагони забони англисӣ аз рӯйи тахассус дар миёни омӯзгорон; -самаранокии пасти барномаҳои муштаракӣ бо шарикони хориҷӣ татбиқшаванда; -ҳаракати академии нокифояи ҳайати омӯзгорону профессорон ва донишҷӯён (ҳам ба хориҷа ва ҳам аз хориҷа).</p>
Таъминоти	-мавҷудияти ҳайати	-ҷалби ҳарчи бештари

<p>кадрӣ</p>	<p>профессорону омӯзгорони баландихтисос; -сатҳи баланди ташаккули захираи кадрӣ; -дурнамои болоравии мансабӣ, на танҳо дар доираи Донишгоҳ, балки дар дигар донишгоҳу марказҳои илмӣ, инчунин дар мақомоти ҳокимияти давлатӣ; -озмуни баланд барои ишғоли вазифаҳои озоди Донишгоҳ.</p>	<p>ҳайати профессорону омӯзгорон ба раванди таълим дар муқоиса бо фаъолияти илмӣ ва инноватсионӣ; -азкорравии кадрҳои илмӣ ва илмӣ-педагогӣ; -ҳавасмандгардони нокифоя барои корҳои эҷодӣ; -нобаробарии демографии ҳайати омӯзгорону профессорони унвондор дар сатҳи гурӯҳҳои синнусолӣ; - маоши нисбатан ками ҳайати профессорону омӯзгорон; -номутаносибии мутахассисони баландихтисос дар самти барномасозӣ, системаҳои иттилоотӣ ва технологияҳои рақамӣ.</p>
<p>Таъминоти иттилоотӣ</p>	<p>-сатҳи баланди таъминоти Донишгоҳ бо компютерҳо; - мавҷудияти донишгоҳи электронии амалкунанда бо ЗЭТ барои муҳассилини шакли таълими фосолавӣ; -дастрасӣ ба шабакаи интернет дар ҳамаи биноҳои таълимӣ, маъмурӣ ва</p>	<p>-набудани шабакаи ягонаи локалии компютерӣ дар Донишгоҳ; -ҳамгирии нокифояи ҳамаи интернет-захираҳои Донишгоҳ; -таъминоти барномавии нокифояи раванди таълим, коргузорӣ ва дастрасӣ ба фонди китобхона.</p>

	<p>китобхонаҳо; - истифодаи васеи технологияҳои муосири иттилотӣ дар раванди таълим ва ғ.</p>	
<p>Таъминоти моддӣ-техникӣ</p>	<p>-инфрасохтори рушдкарда; - татбиқи босуръати барномаи бунёди пурраи «Шаҳраки донишҷӯён»; -мавҷудияти хобгоҳҳо барои донишҷӯён, аспирантон ва омӯзгорон; -мавҷудияти иншоотҳои варзишӣ, майдончаҳо ва таҷҳизоти варзишӣ; -пойгоҳҳои таълимии беруназшаҳрӣ («Такоб» ва «Зиддӣ» дар ноҳияи Варзоб, «Чавонӣ» дар минтақаи Ромити шаҳри Ваҳдат, «Шаҳристон» дар ноҳияи Фархор); -ҳавасмандӣ ва дастгирии корхонаҳо барои нигоҳ доштан ва тақвияти базаи таълимӣ-озмоишгоҳии Донишгоҳ ва ғ.</p>	<p>- фарсудашавии ҷисмонӣ ва маънавии иқтидори моддӣ-техникии баъзе сохторҳо; -дурии баъзе хобгоҳҳо аз биноҳои таълимӣ.</p>

Молия	-мавҷудияти маблағгузори давлатӣ; -афзоиши воридоти маблағ аз ҳисоби татбиқи барномаҳои таълимӣ, аз ҷумла аз содироти хизматрасониҳои таълимӣ ва ғ.	-зарурати маблағгузори бунёду сохтмони пурраи «Шаҳраки донишҷӯён»; -тиҷоратикунони заифи натиҷаҳои КИТ; -нормукаммалии банақшагирии молиявӣ.
--------------	--	--

Арзёбии омилҳои гуногуни таъсиргузор дар рушди Донишгоҳ ва хатарҳои мавҷуда дар қадвали 2 оварда шудаанд.

Қадвали 2. Омилҳои таъсиргузор ва хатарҳо

Самти фаъолият	Имконот	Таҳдидҳо
Асосҳои институционалӣ ва идоракунии	-дастгирии давлатӣ ба донишгоҳе, ки муассиси он Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад; - бастанӣ созишномаҳо оид ба шарикӣ стратегӣ бо вазорату корхонаҳои ҷумҳурӣ, ширкатҳои азим ва дигар корхонаву муассисаҳо.	-бозгашт ба низомии таҳсилоти собиқ; - рушди нокифояи механизмҳои ҳамкориҳои бахши воқеии иқтисодиёт бо макотиби олии дар самтҳои таълимиву инноватсионӣ.
Фаъолияти таҳсилотӣ	- афзудани теъдоди қабул ба ихтисосҳои дар бозори меҳнат бештар талаботдошта; -афзудани талабот ба хатмкунандагони ихтисосҳои равияи илмҳои дақиқ ва табиатшиносӣ; -қалби корфармоён барои	- сатҳи нисбатан пасти омодагии довталабон; -шиддат ёфтани рақобат дар бозори хизматрасониҳои таълимии

	ташаккули салоҳиятнокӣ ва арзёбии сифати барномаҳои таълимӣ.	Тоҷикистон аз ҷониби МТОК пешрафтаи ҷаҳон; - паст гардидани теъдоди қабули довталабон ба баъзе ихтисосҳо бо сабабҳои ғайрибозорӣ.
Фаъолияти илмӣ-инноватсионӣ	-иштироки донишҷӯён, муҳаққиқон ва ҳайати профессорону омӯзгорон дар озмунҳои илмӣ ва дарёфти грантҳо; -тавсеаи бозори (афзоиши талобот ба) таҳқиқоти илмӣ-техникӣ, таҳқиқоти сотсиологӣ, хизматрасониҳои консалтингӣ ва иттилоотӣ; -татбиқи ҳадафи чоруми стратегӣ – саноатикунони босуръати иқтисодиёт.	-афзоиши рақобат дар бозори хизматрасониҳои инноватсионӣ ва ворид гардидани марказҳои таҳқиқоти хориҷӣ ба бозори ватанӣ.
Фаъолияти байналмилалӣ	- мавҷудияти шабакаи васеи робитаҳои байналмилалӣ.	- фарқияти сатҳ ва сифати технологияву инноватсияҳои таҳсилоти ватанӣ аз ҷаҳонӣ
Таъминоти кадрӣ	-даъвати омӯзгорони соҳибзабон аз хориҷи кишвар ба кор; - даъвати олимони варзида бо мақсади бунёди мактабҳои	-муҳочирати олимони ҷавон ба давлатҳои хориҷӣ; -бахри фаъолият ба дигар соҳаҳои

	нави илмӣ ва заминагузории самтҳои таҳқиқотӣ.	иктисодиёт рафтани кормандону омӯзгорони Донишгоҳ; -механизмҳои заифи ҳавасмандгардони и ҲПО.
Таъминоти иттилоотӣ	-дастрасии васеъ ба таъминоти барномавию технологияҳои компютери муосир.	-рақобати баланд дар бозори таҳсилоти электронӣ.
Таъминоти моддӣ-техникӣ	-маблағгузории давлатии таъминоти моддӣ-техникии Донишгоҳ; -таъбиқи барномаҳои рушди соҳаи маориф, ки аз ҷониби созмонҳои байналмилалӣ маблағгузорӣ карда мешаванд; -ҳавасмандии соҳибкорон барои муаррифии худ дар донишгоҳ ба василаи тақвиятбахшии пойгоҳи таълимӣ-озмоишӣ.	-дар натиҷаи таваррум қисман беқурб гардидани пасандозҳои молиявӣ; -буҳрони иқтисодӣ.
Молия	-мавҷудияти заминаи қонунгузорӣ барои созмон додани корхонаҳои хурди инноватсионӣ дар назди Донишгоҳ; -дастгирии молиявии соҳибкории бузург.	-кам гардидани даромади пулӣ аз ҳисоби дохилшавии донишҷӯёни хориҷӣ; -кохиш ёфтани қобилияти пардохтпазирии

		аҳолий; -маблағгузори маҳдуди мавзӯҳои КИТ-и фармоишӣ дар ИИТ ДМТ
--	--	--

Ба омилҳои муҳити беруна, ки метавонанд ба фаъолияти Донишгоҳ таъсири манфӣ расонанд, инҳоро метавон нисбат дод:

-шиддат ёфтани рақобатаз ҷониби МТОК Россия ва Хитой барои ҷалби довтолабони болаёқат;

-ҳиссаи аҳолии кишвар, ки имкони молиявии пардохти маблағи таҳсили фарзандро дар шуъбаи шартномавии донишгоҳ надоранд;

-нормукаммалии бозори меҳнат, мавҷуд будани ҳолатҳои қабули ҷавонон ба кор на аз рӯи касбият ва салоҳиятноки.

Дар асоси таҳлили гузаронидашуда мушкилот ва вазифаҳои, ки дар назди Донишгоҳ меистанд, сохторбандӣ шуда, роҳҳои ҳалли онҳо бо назардошти захираҳои мавҷуда муайян карда шуданд. Самтҳои афзалиятноки рушди Донишгоҳ ва роҳҳои татбиқи онҳо дар ҷадвали 3 оварда шудаанд.

Ҷадвали 3. Самтҳои афзалиятноки рушди Донишгоҳ ва роҳҳои татбиқи онҳо

САМТҲОИ ФАЪОЛИЯТ	ИСТИФОДАИ ПАҲЛУҲОИ ҚАВӢ	МИНИМИЗАТСИЯИ ПАҲЛУҲОИ ЗАИФ
Асосҳои институт-сионалӣ ва идоракунии	-воридсозии инноватсияҳо дар раванди таълим, ташкили корҳои илмӣ, таҷҳизонидани озмоишгоҳҳо, сохтори Донишгоҳ ва ғ.	-беҳинасозии сохтори ташкилӣ-идоракунии Донишгоҳ, таҳияи барномаҳои рушди сохторҳо ва самтҳои алоҳидаи фаъолият.
Фаъолияти таҳсилотӣ	-омодасозии мақсадноки (фармоиши давлатӣ) кадрҳо барои мақомоти давлатӣ ва	-баланд бардоштани самаранокии барномаҳои таҳсилотии шабакавӣ; - тавсеаи имконоти

	<p>ташкilotҳои буҷетӣ, инчунин оmodасозии кадрҳо бо фармоиши корфармоён /волидайн тибқи шартнома;</p> <p>- зиёд намудани шумораи кафедраҳои тахассусӣ дар заминаи муассисаҳои тиббӣ ва бунёди клиникаи донишгоҳӣ;</p> <p>-иштирок дар барномаҳои комплекси таҳсилоти бефосила (ТИК ва курсҳои кутоҳмуддат);</p> <p>-роҳандозии барномаҳои таълимии бакалавриат ва магистратура бо ду забон (тоҷикӣ-русӣ, тоҷикӣ-англисӣ ва ғ.).</p>	<p>ЗЭТ;</p> <p>-фаъолсозии шаклҳои фосилавии таълим;</p> <p>-рушди барномаҳои тақмили ихтисос ва бозомӯзии ҳайати омӯзгорону профессорон;</p> <p>-зиёд кардани барномаҳои таълимии дараҷаи бакалавр ба забони англисӣ;</p> <p>-ташкили барномаҳои таълимии магистратура бо забонҳои русӣ ва англисӣ;</p> <p>-таъсиси кафедраҳои нав (иқтисодиёти инноватсионӣ, идоракунии давлатӣ, рушди босубот, иқтисоди минтақа ва ғ.).</p>
<p>Фаъолияти илмӣ-инноватсионӣ</p>	<p>-афзун кардани ҳаҷм ва зиёд кардани номгӯи корҳои илмӣ таҳқиқотӣ, ки ба манфиати соҳаҳо, корхонаҳо ва минтақаҳои чудагонаи ҷумҳурӣ нигаронида шудаанд;</p> <p>- татбиқи низоми қабули электронии</p>	<p>-кушодани шӯроҳои диссертатсионии нав;</p> <p>-ворид гардидани маҷаллаи «Паёми ДМТ» ба рӯйхати маҷаллаҳои тақризшавандаи системаи иттилоотию таҳлилии иқтибосоварии илмии Scopus ва Web of</p>

	<p>мақолаҳои илмӣ ба силсиламаҷаллаи «Паёми ДМТ»;</p> <p>-ташкिल ва гузаронидани олимпиадаи байналмилалии донишҷӯён аз фанни физика (дар ду сол 1 маротиба);</p> <p>- татбиқи ҳадаф ва вазифаҳои «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф, солҳои 2020-2040»</p> <p>-таҳия ва таълифи фарҳангҳои истилоҳотии бисёрзабонаи соҳавӣ ва ғ.</p>	<p>Science;</p> <p>-пешниҳод намудани хизматрасониҳои илмиву иттилоотӣ, инноватсионӣ, машваратӣ, сотсиологӣ ва таълимӣ дар бозори Тоҷикистон ва минтақаи Осиёи Марказӣ;</p> <p>-ҷоннок кардани фаъолияти Парки технологӣ дар самти татбиқи корҳои илмӣ-таҳқиқотии ҲПО.</p>
Фаъолияти байналмилалӣ	<p>-роҳандозии барномаҳои муштаракӣ таҳсилотии зинаи докторантураи Ph.D бо донишгоҳҳои пешсафичаҳон;</p> <p>-чалби бештари муҳассилин аз кишварҳои Осиёи Марказӣ, Афғонистон, Покистон, Ҳиндустон, Чин баҳри таҳсил дар</p>	<p>- тавсеаи татбиқи барномаҳои муштаракӣ таҳсилотии бакалавриат ва магистратура;</p> <p>-тавсеаи ҳаракати академикии ҲПО ва донишҷӯён;</p> <p>-ташкил ва баргузор намудани симпозиумҳо, конференсияҳо, семинарҳо ва мизҳои мудадавари байналмилалӣ доир ба</p>

	<p>зинаи магистратурава докторантураи Ph.D; -чалби ҳарчи бештари грантҳо, ширкат дар ҳамкориҳои байналмилалӣ ва ғ.</p>	<p>масъалаҳои мубрами рушди таҳсилоти олий, иқтисодиёти миллӣ, инчунин масоили минтақавӣ.</p>
Таъминоти кадрӣ	<p>-бозомӯзӣ ва баланд бардоштани таҳассуси кормандон дар хориҷи кишвар; - ба вучуд овардани рақобати дохилидонишгоҳӣ; -фароҳам овардани механизмҳои шаффофи рушди касбии мутахассисони ҷавон.</p>	<p>-такмилдиҳии низоми ҳавасмандгардонии моддии ҲПО.</p>
Таъминоти иттилоотӣ	<p>-тавсеаи функсияҳои донишгоҳи электронӣ</p>	<p>-рушди таъминоти компютерӣ ва шабакаҳои компютерӣ.</p>
Таъминотимоддӣ-техникӣ	<p>-анҷоми сохтмони «Шаҳраки донишҷӯён»; -татбиқи «Лоихаи таҷҳизонидан ва таъминоти озмоишгоҳҳои илмӣ-таълимии ДМТ бо дастгоҳҳо ва реактивҳо барои солҳои 2021-2025».</p>	<p>-бунёди озмоишгоҳҳои муштарак бо муассисаҳои таълимӣ ва илмӣ ҷумҳурӣ, инчунин ширкатҳои пешбар.</p>
Молия	<p>-рушди таҳсилоти иловагии касбӣ ва</p>	<p>-татбиқи низоми банақшагирии</p>

	КИТ-и шартномавӣ.	дарозмуддати молиявӣ.
	ТАТБИҚИ ИМКОНОТ	ПЕШГИРИИ ХАТАРҶО
Асосҳои институт-сионалии идоракуни	-рушди кластери таҳсилоти «Донишгоҳи миллии Тоҷикистон»; -беҳинасозии тарҳи идоракунии кафедраҳо, факултетҳо ва дар маҷмуъ Донишгоҳ; - тавсеаи нуфузи ДМТ.	-такмилдиҳии механизмҳои ҳамкориҳои донишгоҳ бо бахшҳои воқеии иқтисодиёт дар самтҳои таҳсилот ва инноватсия.
Фаъолияти таҳсилотӣ	-диверсификатсияи барномаҳои таълимӣ асосӣ ва иловагӣ; - аккредитатсияи байналмилалӣ Донишгоҳ (барномаҳои таълимӣ); -такмилдиҳии барномаҳои таълимӣ бо назардошти стандартҳои касбӣ ва талаботи бозори меҳнат.	-тавсеаи доира ва номгӯии хизматрасониҳои таҳсилотӣ бо мақсади рақобатпазир ва бозоргир кардани онҳо; -такмил додани низомии кор бо хонанадағони мактабу коллечҳо.
Фаъолияти илмӣ-инноватсионӣ	-тавсеаи робитаҳои байнидонишгоҳӣ: татбиқи лоиҳаҳои муштарак, истифодаи имконоти кооператсияи илмӣ ва ғ.	-рушди мактабҳои илмӣ; -таъсиси сохторҳои инноватсионии муштарак бо намояндағони доираи соҳибкорӣ.

<p>Фаъолиятибайнал милалӣ</p>	<p>-таъсиси факултетҳои муштарақ бо донишгоҳҳои хориҷӣ; -таҳияи барномаҳои магистрии MBA; -ташкили барномаҳои махсус дар зинаҳои магистратура ва докторантураи Ph.D барои устодони макотиби олии Афғонистон ва кишварҳои дигар.</p>	<p>-таҳияи барномаҳои таълимии дорони сартификати байналмилалӣ; -иштироки ХҶПО дар лоиҳаҳои минтақавӣ ва ҷаҳонӣ оид ба иқлим, иқтисодиёти сабз, мубориза алайҳи терроризм ва таҳдидҳои замони муосир.</p>
<p>Таъминоти кадрӣ</p>	<p>-баланд бардоштани сатҳи касбияти ХҶПО.</p>	<p>-татбиқи қоидаҳои шартномаи меҳнати самарабахш бо ХҶПО.</p>
<p>Таъминоти иттилоотӣ</p>	<p>-сохтани озмоишгоҳҳои виртуалӣ ва таъминоти барномавии онҳо; -таҳия ва татбиқи 3D-технологияҳо дар раванди таълим.</p>	<p>-рушди технологияҳои фосилавии таълим; -баланд бардоштани сифати ЗЭТ.</p>
<p>Таъминоти моддӣ-техникӣ</p>	<p>-анҷоми пурраи сохтмони «Шаҳраки донишҷӯёни ДМТ» то 40-солагии Истиқлолияти давлатии Тоҷикистон; -азнавсозии пешазмуҳлати пойгоҳи моддӣ-техникӣ ва</p>	<p>-зимни баҳрабардорӣ аз дастгоҳу таҷҳизоти нодири илмӣ истифодаи механизмҳои ҳамкориҳои шабакавӣ ва таъсиси марказҳои истифодаи коллективии таҷҳизоти нодир.</p>

	таҷҳизонидани раванди таълим.	
Молия	-истифодаи афзалиятҳои қонунгузори амалкунанда дар соҳаи танзими низоми таҳсилоти олиӣ ва фаъолияти илмӣ.	-зиёд кардани маблағгузори ғайрибуҷетӣ аз ҳисоби ҷалби маблағҳо аз сарчашмаҳои дигар.

V. АФЗАЛИЯТҲОИ СТРАТЕГИЯИ РУШД (дар асоси таҳлили SWOT)

5.1. Маориф

Ҳадафи стратегӣ: Таъмини самаранокӣ ва рақобатпазирии низоми таълимии ДМТ дар асоси равишҳои муосир, аз ҷумла дар асоси:

- ҳамгирии равандҳои илмӣ ва таълимӣ;
- татбиқи пурраи технологияҳои таълими фосолавӣ;
- ташкил ва пешбурди курсҳо ва барномаҳои дахлдори таҳсилоти иловагӣ;
- андешидани чораҳои зарурӣ барои ҷалби довталабони хориҷӣ;
- андешидани тадбирҳо ҷиҳати бо ҷҳйи кор таъмин намудани хатмкунандагон;
- татбиқи омӯзиши муттасили ба амалия нигаронидашуда дар ҳама сатҳҳои таҳсилот (бакалавр, магистратура, докторантураи Ph.D), инчунин барномаҳои таҳсилоти иловагӣ, аз он ҷумла дар доираи омӯзиши шабакавӣ ва кооперативӣ.

Афзалиятҳои рушд:

1. Ҷалби довталабон: тавсеаи ҷуғрофия, ва истифодаи воситаҳои муосири ҷалби довталабон.
2. Шарикӣ стратегӣ ва ҳамкориҳои шабакавӣ бо донишгоҳҳои хориҷӣ ва корфармоён.
3. Ба роҳ мондани раванди таълим бо назардошти талаботи корфармоён ва стандартҳои касбӣ, инчунин ҳамгирӣ бо раванди илмӣ ва фаъолияти инноватсионӣ.
4. Коркарди низоми самарабахши бо ҷойи кор таъмин намудани хатмкунандагон.
5. Таъмини самаранокӣ иқтисодии раванди таълим.
6. Дар раванди таълим ҷорӣ намудани технологияҳои фосолавӣ.
7. Афзоиши назарраси ҳиссаи даромад ба буҷаи ДМТ аз ҳисоби таҳсилоти иловагӣ, ҷалби донишҷӯён ва унвонҷӯён хориҷӣ, рушди низоми рақобатпазир ва ба талаботи замон ҷавобгӯӣ таҳсилоти иловагии касбӣ.

5.2. Илм ва навоарӣ

Ҳадафи стратегӣ: баланд бардоштани самаранокии фаъолияти илмию инноватсионӣ дар самтҳои афзалиятноки рушди илм, техника ва технология дар Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Афзалиятҳои рушд

1. Мустаҳкам намудани мавқеи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ҳамчун маркази пешрафтаи илмӣ дар кишвар ва минтақа.

2. Зиёд намудани шумораи омӯзгорон, докторантҳо ва магистрҳои, ки дар татбиқи таҳқиқоти илмии бунёдӣ ва амалӣ иштирок мекунанд.

3. Фароҳам овардани шароитҳои мусоид барои ҷалби сармоягузориҳо ба фаъолияти илмии Донишгоҳ. Зиёд кардани шумораи лоиҳаҳо ва барномаҳои илмӣ маблағгузоришаванда тавассути диверсификатсияи даромади буча, аз ҷумла тавассути таҳияи қарордодҳои тичорӣ барои пешниҳоди ҳадамоти техникӣ, гузаронидани таҳқиқоти сотсиологӣ ва маркетингӣ, расонидани хидматрасониҳои экспертӣ ва машваратӣ ва ба ин васила афзоиши ҳаҷми корҳои таҳқиқотӣ ва таҷрибавӣ.

4. Ҳавасмандгардонии рушди самтҳои афзалиятноки таҳқиқотӣ илмӣ, ки аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои Донишгоҳ муайян карда шудаанд, аз ҷумла корҳо оид ба таъминоти моддию техникӣ ва ташкилии таҳқиқоти илмӣ.

5. Афзоиши теъдоди шаҳодатномаҳои муаллифӣ, патентҳо ва мақолаҳои илмӣ дар маҷаллаҳои байналмилалӣ дорои импактифактор (нишондоди муҳиммияти маҷалла), ки ба пойгоҳҳои илмии байналмилалӣ дохил карда шудаанд ва ба ин васила таҳким бахшидани нуфузи байналмилалӣ илмии Донишгоҳ.

6. Татбиқи самарабахши натиҷаҳои таҳқиқот дар раванди таълим ҷиҳати баланд бардоштани сифати таълим.

7. Рушди системаи интиқоли технологияҳо.

8. Ҳамоҳангсозӣ ва дастгирии корҳои илмию таҳқиқотӣ ва ихтирооти олимони Донишгоҳи миллии Тоҷикистон.

9. Рушди таҳқиқоти байнисоҳавӣ ва таъмини рақобатпазирии лоиҳаҳои таҳқиқотии байнисоҳавӣ.

10. Мусоидат намудани дар татбиқи таҳқиқоти илмии бунёдӣ ва амалӣ дар самтҳои афзалиятноки илм ва техника.

11. Ба роҳ мондани ташхиси илмӣ барои иштирок дар озмунҳои дохилидонишгоҳӣ ва ҷумҳуриявӣ.

12. Таҷдиди назар намудани сохтори қисми илми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон бо мақсади самараноктар татбиқ намудани фаъолияти инноватсионии олимони донишгоҳ.

5.3. Роҳбарият ва кормандон

Ҳадафи стратегӣ:

Баланд бардоштани самаранокии системаи идоракунии ДМТ тавассути:

1. истифода ва такмил додани технологияҳои муосири идоракунии стратегӣ, идоракунии сифат;

2. баланд бардоштани суботи молиявии ДМТ ва самаранокии иқтисодии равандҳои асосӣ.

Афзалиятҳои рушд:

1. Такмили системаи идоракунӣ ва банақшаگیرӣ (амалиётӣ ва стратегӣ).

2. Рушди захираҳои инсонӣ.

3. Бунёди низоми муассири буҷетсозӣ дар асоси вогузор кардани ваколат ва масъулият (бучаи худтанзимкунӣ).

5.4. Инфрасохтор

Ҳадафҳои стратегӣ: фароҳам овардани шароити оптималӣ барои таълим ва фаъолияти донишҷӯён ва кормандони ДМТ бо роҳи пурра ба итмом расонидани сохтмони “Шаҳраки донишҷӯёни ДМТ” тибқи стандартҳои байналмилалӣ, ҷалби корхонаву ширкатҳои пешрафта ба ин кор.

Афзалиятҳои рушд:

1. Бунёду азнавсозии “Шаҳраки донишҷӯёни ДМТ” аз рӯйи принсипи фароҳам сохтани шароити бароҳат ва бехатарии таҳсил, кор ва фаъолият барои ҳама.

2. Таҷдид ва рушди системаҳои иттилоотии ДМТ ва таъмини сифати баланди хизматрасонӣ ба донишҷӯён ва кормандон мутобиқ ба стандартҳои байналмилалӣ.

5.5. Маркетинг, корҳои таълимӣ ва беруназдонишгоҳӣ

Ҳадафи стратегӣ: Сохтани системаи муассири маркетингии ДМТ барои тавсеаи чуғрофия ва қаламрави нуфуз дар минтақаи Осиёи Марказӣ, аз ҷумла Афғонистон, ҷалби маблағҳои иловагӣ барои рушди Донишгоҳ.

Афзалиятҳои рушд:

1. Маркетинги самарабахш дар бозори дохилӣ ва минтақавӣ (Осиёи Марказӣ, аз ҷумла Афғонистон), мавқеи фаъол ва пешбурди бренди ДМТ.
2. Рушди фандрайзинг дар асоси ташкили низоми ҳамкорӣ бо хатмкунандагон ва шарикони ДМТ.
3. Таъмини ҳамгирии байналмилалӣ.
4. Баланд бардоштани фарҳанги корпоративӣ.

Чорабиниҳои асосии рушди стратегии ДМТ:

1. Такмили раванди таълим ва ҳамгирии он ба низоми “илм, таълим ва истеҳсолот”.
2. Таъмини таълимию методӣ, иттилоотӣ ва моддию техникий раванди таълим.
3. Рушди фаъолияти таҳқиқотӣ ва инноватсионӣ.
4. Таъмини ҳамгирии байналмилалии таълим ва фаъолияти илмӣ.
5. Рушди системаи муттасили таҳсил.
6. Баланд бардоштани нуруи кадрӣ Донишгоҳ.
7. Такмил додани системаи идоракунӣ ва диверсификатсияи раванди қабули буча.
8. Рушди инфрасохтори Донишгоҳ.

VI. ВОСИТА ВА ПРИНЦИПҲОИ АСОСИИ ТАТБИҚИ СТРАТЕГИЯИ РУШДИ ДМТ

Воситаҳои асосии татбиқи Стратегияи рушди ДМТ барои давраи то 2030 инҳоянд:

- ҳамасола нақшаи чорабиниҳо бо дарназардошти самтҳои асосии Стратегияи рушди ДМТ таҳия карда мешавад;
- назорати иҷроӣ нақшаи чорабиниҳо;
- таҳлили татбиқи нақшаи чорабиниҳои солона ва навсозии вазифаҳои соли оянда.

Стратегияи рушд, нақшаи чорабиниҳои солона, таҳлили раванди иҷро ва амалигардонии вазифаҳо барои татбиқи Стратегия бо қарори Шурои олимони ДМТ қабул карда мешаванд.

Дар зер принсипҳои оварда мешаванд, ки дар ташаккули Стратегияи рушди ДМТ, назорат ва идоракунии он нақши муассир доранд.

1. Принсипи тақсимот ба чорабиниҳои ҷорӣ ва стратегияи рушд

Ба идора кардани фаъолияти ҷорӣ дар раванди таҳсилот муносибати равандӣ, аммо ба идоракунии рушд муносибати лоиҳавӣ хос мебошад. Чорабиниҳои, ки баҳри дастгирии равандҳои ҷорӣ нигаронида шудаанд, набояд ба Стратегияи рушд шомил карда шаванд.

Стратегияи рушд танҳо лоиҳаҳои дар бар мегирад, ки ба ҳалли мушкилоти стратегӣ, аз ҷумла навсозии равандҳои асосии Донишгоҳ нигаронида шудаанд.

2. Принсипи тамаркуз ба ҳалли мушкилоти стратегӣ

Тамоми чорабиниҳои Стратегияи рушд бояд ба ҳалли вазифаҳои стратегӣ ва татбиқи афзалиятҳои стратегӣ, ки дар асоси таҳлили SWOT муайян шудаанд, равона карда шаванд.

3. Принсипи назорат, масъулият ва ҳавасмандгардонӣ

Назорати иҷроӣ чорабиниҳои дар Стратегияи рушд пешбинигардида аз ҷониби муовинони ректор ба амал бароварда мешавад.

Стратегияи рушд ҳар сол муфассал баён карда мешавад. Муовинони ректор мониторинги доимии иҷроӣ чорабиниҳои самти

худро дар тули сол анҷом дода, инчунин пешниҳодҳоро оид ба танзими вақт ва маблағгузорию чорабиниҳое, ки дар Стратегияи рушд дохил карда шудаанд, баррасӣ менамояд.

Барои иҷрои фаъолияти инфиродӣиҷрокунандагон шахсан масъуланд.

Иҷро кардан / накардани тадбирҳои Стратегияи рушд метавонад аз ҷиҳати моддӣ ва маънавӣ ҳавасманд карда шавад ё ҷазо дода шавад.

4. Принсипи воқуниши саръ

Ҷузъиёти тадбирҳои Стратегияи рушд ва ҳаҷми маблағгузорӣ метавонанд дар ҷараёни татбиқи онҳо дар асоси таҳлили амалии тағйирот дар муҳити беруна тасҳеҳ карда шаванд. Қарор дар бораи тағйир додан ва ё ҳаҷми маблағгузорӣ аз ҷониби Шурою олимони ДМТ қабул карда мешавад.

5. Принсипи ҳисоботӣ

Натиҷаҳои татбиқ, натиҷаҳои асосӣ ва инчунин натиҷаҳои мобайнии татбиқи Стратегияи рушд бояд дар бахшҳои алоҳидаи сохтори Донишгоҳ ва дар Шурою олимони ДМТ муаррифӣ ва муҳокима карда шаванд.

Нақшаи чорабиниҳои калидии рушди стратегияи ДМТ

№ р/т	Номгӯи чорабинӣ	Муҳлати татбиқ	Масъулин	Нишондодҳои самаранокӣ ва натиҷаҳои интизорӣ
Такмили раванди таълимӣ ба талаботи бозори меҳнат нигаронидашуда				
1.1.	Омодасозии мақсадноки кадрҳо (буҷетӣ) барои мақомоти давлатӣ ва ташкилотҳои буҷетӣ, инчунин омодасозии мақсадноки кадрҳо дар гурӯҳҳои шартномавӣ барои соҳаи соҳибкорӣ	Солҳои 2021-2025	Муовини аввал, муовини ректор оид ба таълим, деканҳои факултетҳо	- таъмини 100% -и хатмкунандагон бо ҷойи кор аз рӯи ихтисос.
1.2.	Таъсиси кафедраҳои таҳассусӣ дар муассисаҳои тиббӣ	Солҳои 2021-2023	Муовини аввал, муовини ректор оид ба таълим, декани факултети тиббӣ	- ташкили машғулиятҳои амалӣ; - анҷом додани корҳои курсӣ ва дипломӣ;
1.3.	Иштирок дар барномаҳои маҷмӯӣ ва мақсадноки таҳсилоти давомдор (МИК ва курсҳои кӯтоҳмуддат);	Солҳои 2021-2025	Муовини аввал, муовини ректор оид ба таълим, директори ДТИОМТОКҶТ, директори литсейи ДМТ	- бастанӣ шартномаҳо бо донишгоҳҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ташкили курсҳои такмили ихтисос; - бастанӣ шартномаҳо бо вазорату идораҳои давлатӣ, ширкатҳои калон, асоссиатсияҳои соҳибкорон (асоссиатсияҳои соҳавӣ) барои ташкили курсҳои такмили ихтисос ва бозомӯзии кадрҳо; - зиёд намудани самтҳои курсҳои тайёри барои дохил шудан ба макотиби олии;
1.4.	Таъсис додани гурӯҳҳо барои шаҳрвандони хориҷӣ	Солҳои 2021-2025	Муовини аввал, муовини ректор оид ба таълим, муовини ректор оид ба	- қабули на камтар аз 800 донишҷӯ аз Афғонистон, Қазоқистон, Қирғизистон, Ҳиндустон, Туркменистон, Ўзбекистон ва дигар кишварҳо дар 1 сол;

			робитаҳои байналмилалӣ	
1.5	Кушодани гурӯҳҳои омӯзиши дузабона (тоҷикӣ-русӣ, тоҷикӣ-англисӣ ва ғ.)	Солҳои 2021-2025	Муовини аввал, муовини ректор оид ба таълим, деканҳои факултетҳо	- татбиқи таҳсилоти дузабона дар зиёда аз 20 ихтисоси омӯзишӣ
1.6.	Баланд бардоштани сатҳи барномаҳои таълимии дараҷаи бакалавр бо забони англисӣ	Солҳои 2021-2025	Муовини аввал, муовини ректор оид ба таълим, деканҳои факултетҳо	- татбиқи 2 барномаи таълимӣ бо забони англисӣ ҳар сол
1.7.	Таҳияи барномаҳои магистрӣ бо забони англисӣ	Солҳои 2021-2025	Муовини аввал, муовини ректор оид ба таълим, деканҳои факултетҳо	- татбиқи як барномаи таълимӣ бо забони англисӣ ҳар сол
1.8	Мусоидат дар тавсеаи иқтисодии кадрӣ дар донишгоҳҳо ва муассисаҳои давлатии вилоятҳои шимолӣ Афғонистон	Солҳои 2021-2025	Муовини ректор оид ба робитаҳои байналмилалӣ	- бастанӣ созишномаҳои ҷадид бо донишгоҳҳои Афғонистон ва ғайри ин татбиқи созишномаҳои мавҷуда; - қабули на камтар аз 100 нафар шаҳрвандони Афғонистон ба магистратура дар як сол; - қабули на камтар аз 10 нафар шаҳрвандони Афғонистон ба докторантураи Ph.D ҳар сол
1.9.	Мусоидат дар ташаккули неруи кадрӣ донишгоҳҳои Ўзбекистон бо гурӯҳҳои таълими забони тоҷикӣ	Солҳои 2021-2025	Муовини ректор оид ба робитаҳои байналмилалӣ	- бастанӣ шартномаҳои ҷадид бо донишгоҳҳои Ўзбекистон ва ғайри ин татбиқи созишномаҳои мавҷуда; - қабули на кам аз 40 нафар шаҳрванди Ўзбекистон ба магистратура ҳар сол; - қабули на кам аз 4 шаҳрванди Ўзбекистон

				ба докторантураи Ph.D ҳар сол
2	Таъмини таълимию методӣ, иттилоотӣ ва моддию техникии раванди таълим			
2.1	Тавсеаи вазифаҳои донишгоҳи электронӣ	Солҳои 2021-2025	Муовини аввал, муовини ректор оид ба таълим, муовини ректор оид ба илм ва инноватсия, МТИ ва ТФ	- Коркарди кантентҳои таълимии ба шароити муносири созор; - рақамӣ кардани китобҳои дарсӣ, васоити таълимӣ ва монографияҳои муаллифони ДМТ, ки бо забони тоҷикӣ нашр шудаанд; - ҳамгироии пойгоҳи китобхонаи электронии Донишгоҳ дар интернет, чорӣ намудани корти электронии китобхона барои донишҷӯён ва ҳайати омӯзгорони Донишгоҳ
2.2.	Рушди таъминоти компютерӣ	Ҳамасола	Муовини аввал, муовини ректор оид ба таълим, МТИ ва ТФ	- ҳар сол 10 фоиз таҷдид кардани парк компютерӣ
2.3.	Рушди шабакаҳои компютерӣ	Соли 2021	Муовини аввал, муовини ректор оид ба таълим, муовини ректор оид ба илм ва инноватсия, МТИ ва ТФ	- ташкили шабакаи ягонаи компютерии умумидонишгоҳӣ; - таъмини дастрасии захираҳои электронии ДМТ барои ҳамаи донишҷӯён ва ҳайати омӯзгорон
2.4.	Бунёди озмоишгоҳҳои виртуалӣ ва таъминоти барномавии онҳо	Ҳамасола	Муовини аввал, муовини ректор оид ба таълим, муовини ректор оид ба илм ва инноватсия, МТИ ва ТФ	- ташкили на камтар аз 1 озмоишгоҳ дар як сол; - баланд бардоштани сифати ЗЭТ;
2.5.	Таҳия ва татбиқи 3D-технологияҳо дар раванди таълим	Ҳамасола	Муовини аввали ректор оид ба	- таҳияи моделҳои 3D ва истифодаи онҳо дар раванди таълим

			таълим, муовини ректор оид ба илм ва инноватсия, МТИваТФ	
2.6.	Рушди технологияҳои таълимии фосилавӣ	Ҳамасола	Муовини аввал, муовини ректор оид ба таълим, муовини ректор оид ба илм ва инноватсия, муовини ректор оид ба корҳои иқтисодӣ ва масоили иҷтимоӣ, МТИ ва ТФ	- зиёд кардани теъдоди донишҷӯёни шакли таҳсилоти фосилавӣ; - хариди нармафзори литсензиядор
2.7.	Таъсиси озмоишгоҳҳои муштаракӣ таълимӣ ва илмӣ бо муассисаҳои илмӣ ва таълимии ҷумҳурӣ ва ширкатҳои муваффақ	Ҳамасола	Муовини аввал, муовини ректор оид ба таълим, муовини ректор оид ба илм ва инноватсия, муовини ректор оид ба корҳои иқтисодӣ ва масоили иҷтимоӣ, МТИ ва ТФ	- кушодани на камтар аз 1 лаборатория дар як сол;
2.8.	Истифодаи механизмҳои ҳамгироии байнишабакавӣ ва марказҳои истифодаи дастаҷамъона аз дастгоҳҳои беназири илмӣ	Солҳои 2021-2025	Муовини аввал, муовини ректор оид ба таълим, муовини ректор оид ба илм ва инноватсия,	- баланд бардоштани сифати раванди таълим ва сатҳи таҳқиқоти илмӣ тавассути истифодаи механизмҳои ҳамкорӣ байнишакавӣ, марказҳои муштаракӣ таҷҳизоти беназири илмӣ

			муовини ректор оид ба корҳои иқтисодӣ ва масоили иҷтимоӣ МТИ ва ТФ	
3.	Самаранокии фаъолияти илмӣ-таҳқиқотӣ ва инноватсионӣ			
3.1.	Дастгирии мактабҳои мавҷуда ва рушди мактабҳои нави илмӣ (самтҳо)	Солҳои 2021-2025	Муовини ректор оид ба илм ва инноватсия	- зиёд кардани шумораи чопи мақолаҳои илмӣ дар маҷаллаҳо, ки дар системаҳои иттилоотӣ таҳлили иқтибосҳои илмӣ Scopus ва Web of Science индексатсия карда мешаванд; - зиёд кардани теъдоди таҳқиқоти шартномавӣ.
3.2.	Афзоиши ҳаҷм ва номгӯи лоиҳаҳои таҳқиқотӣ, ки бо фармоиши иттиҳодияҳои истеҳсолкунандагони мол, корхонаҳои мушаххас ва минтақаҳои алоҳидаи ҷумҳурӣ амалӣ карда мешаванд.	Солҳои 2021-2025	Муовини ректор оид ба илм ва инноватсия	-10% афзоиш додани ҳаҷм ва номгӯи корҳои таҳқиқотӣ, ки тибқи шартномаҳо анҷом дода мешаванд; - иштироки донишҷӯён ва аспирантон дар корҳои илмию таҳқиқотӣ, гузаронидани пурсишҳои сотсиологӣ
3.3.	Баланд бардоштани сатҳи сифати пешбурди хизматрасониҳои илмӣ, инноватсионӣ, машваратӣ ва таълимӣ дар бозорҳои дохилӣ ва байналмилалии хадмоти таълимӣ	Солҳои 2021-2025	Муовини ректор оид ба илм ва инноватсия, муовини ректор оид ба робитаҳои байналмилалӣ	- баланд бардоштани самаранокии иштирок дар намоишгоҳҳо ва конфронсҳо; - таблиғи ҳамаҷонибаи илм, натиҷаҳои раванди таълим ва раванди илмӣ-таҳқиқотӣ
3.4.	Тавсеаи муносибатҳои байнидонишгоҳӣ, истифодаи имконоти кооператсияи илмӣ	Солҳои 2021-2025	Муовини ректор оид ба илм ва инноватсия,	- таҳкими ҳамкорӣ бо донишқадаҳо ва марказҳои илмӣ Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон ва дигар академияҳо;

			муовини ректор оид ба робитаҳои байналмилалӣ	- татбиқи лоиҳаҳои муштарак дар доираи АДАО, АДО, МАШП, инчунин дар доираи созишномаҳо бо дигар муассисаҳои таълимии хориҷӣ ва марказҳои илмӣ хориҷӣ
3.5.	Таъсиси сохторҳои муштарак инноватсионӣ ва паркҳои технологӣ бо ширкатҳои хориҷӣ	Солҳои 2021-2025	Муовини ректор оид ба илм ва инноватсия, муовини ректор оид ба робитаҳои байналмилалӣ, деканҳои факултетҳо	- ташкили технопаркҳо ва боғҳои инноватсионӣ; - ташкили бизнес-инкубаторҳо; - ташкили лабораторияҳо дар ҳамкорӣ бо ширкатҳои хориҷӣ
4.	Таъмини ҳамгирии байналмилалӣ ва интернационализатсия			
4.1.	Баланд бардоштани таҳассус ва салоҳиятнокии кормандон ва муаллимоне, ки ба лоиҳаҳои байналмилалӣ ҷалб шудаанд	Солҳои 2021-2025	Муовини ректор оид ба робитаҳои байналмилалӣ	- баланд бардоштани салоҳиятнокии касбии ҳайати омӯзгорон (салоҳиятҳои забонӣ ва коммуникатсионӣ, саводнокии иттилоотӣ, фаъолияти лоиҳавӣ ва ғ.)
4.2.	Иштирок дар лоиҳаҳои байналмилалӣ дар соҳаи маориф, илм ва инноватсия	Солҳои 2021-2025	Муовини ректор оид ба робитаҳои байналмилалӣ	- татбиқи барномаҳо ва лоиҳаҳои муштарак таълимӣ (шабакавӣ ва байнисоҳавӣ) бо донишгоҳҳои хориҷӣ
4.3.	Ҷалби дастгирии грантӣ дар самти ҳаракати академӣ (донишҷӯён ва ҳайати омӯзгорон)	Солҳои 2021-2025	Муовини ректор оид ба робитаҳои байналмилалӣ	- рушди ҳаракати академии донишҷӯён ва ҳайати омӯзгорон
4.4.	Фаъолгардонӣ ва тақвияти ҳузури донишгоҳ дар Интернет	ҳамасола	Муовини ректор оид ба илм ва инноватсия, маркази иттилоотӣ-	-навсозии мунтазами маълумот дар сайти донишгоҳ бо се забон (тоҷикӣ, русӣ, англисӣ);

			таҳлилий	
4.5.	Тавсеаи ҳузури Донишгоҳ дар интернет	Солҳои 2021-2025	Муовини аввал, муовини ректор оид ба таълим, муовини ректор оид ба илм ва инноватсия, муовини ректор оид ба робитаҳои байналмилалӣ, МТИваТФ	-сохтани вебсайти Донишгоҳ бо забонҳои чинӣ, форсӣ, арабӣ, фаронсавӣ ва олмонӣ (ҷойгиркунии маълумоти асосӣ); -сохтани саҳифаи расмӣ ДМТ дар шабакаҳои иҷтимоӣ Facebook, Instagram, Twitter; - гузаронидани мукотибаи расмӣ ҳамаи бахшҳои сохтори Донишгоҳ ба...@tnu.tj
5	Рушди захираҳои кадрӣ Донишгоҳ			
5.1.	Чалби мутахассисони ҷавон	Солҳои 2021-2025	Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсус, деканҳои факултетҳо, мудирони кафедраҳо	- расонидани синни миёнаи ҳайати омӯзгорон ба ___ сол
5.2.	Такмили низоми ҳавасмандгардонии ҳайати омӯзгорон ва кормандон	Солҳои 2021-2025	Сардори ШК ва КМ, иттифоқи касаба	-ташкил ва гузаронидани озмунҳо: «Омӯзгори беҳтарини ДМТ», «Беҳтарин олими ДМТ», «Беҳтарин муҳаққиқи ҷавони ДМТ», «Мушовири беҳтарин», «Куратори беҳтарин», «Донишҷӯи беҳтарин» ...
5.3.	Баланд бардоштани сатҳи таҳассусии ҳайати омӯзгорони ДМТ, омӯзгорони литсей	Солҳои 2021-2025	Муовини ректор оид ба робитаҳои байналмилалӣ, директори ДТИОМТОК ҚТ, мудирони	- даъвати олимони ва мутахассисони варзидаи Тоҷикистон, инчунин олимони шинохтаи кишварҳои хориҷӣ; - гузаштани курсҳои тақмили ихтисос дар донишгоҳҳои пешрафтаи ҷаҳон

			кафедраҳо	
5.4.	Такмили системаи мониторинги самаранокии фаъолияти ҲУП	Солҳои 2021-2025	Сардори РК ва КМ, сардори раёсати таълим, мудирӣ шуъбаи мониторинги сифати таълим, мудирӣ шуъбаи илм, мудирӣ шуъбаи инноватсия, мудирони шуъбаҳо	- афзоиши музди меҳнат бо ноил шудан ба нишондиҳандаҳои мушаххаси корҳои илмию педагогӣ, таълимӣ ва беруназсинфӣ
5.5.	Пешбурди имичи ДМТ	Солҳои 2021-2025	Муовини аввал, муовини ректор оид ба таълим, муовини ректор оид ба илм ва инноватсия, муовини ректор оид ба робитаҳои байналмилалӣ, муовини ректор оид ба масъалаҳои иқтисодӣ ва иҷтимоӣ	- муаррифии барномаҳои таълимии ДМТ дар байни хатмкунандагони муассисаҳои таҳсилотимӣенаи умумӣ ва коллеҷҳо дар тамоми минтақаҳои ҷумҳурӣ; - иштирок дар конференсҳои байналмилалӣ, симпозиумҳо ва намоишгоҳҳои таълимӣ бо маърузаҳо ва презентатсияҳо
6	Такмил додани системаи идоракунӣ ва диверсификатсияи буча			
6.1.	Таҳияи системаи муассири идоракунӣ стратегияи Донишгоҳ бо назардошти пайдоиши	Солҳои 2021-2025	Муовинони ректор вобаста ба самт	- гузаронидани чаласаҳои стратегӣ; - таҷдиди Стратегияи рушди ДМТ бо банақшагирии солона

	технологияҳои нави менеҷмент ва усулҳои нави стратегиясозӣ, аз ҷумла технологияҳои оянданигар			
6.2.	Қорқарди расмиёти назорати таҳия, қабул ва татбиқи санадҳои меъёрӣ, барномаҳо, лоиҳаҳо, ки ба ҳамаи соҳаҳои фаъолияти Донишгоҳ марбутанд	Солҳои 2021-2025	Муовинони ректор вобаста ба самтҳои дахлдор, шӯъбаи мониторинги сифати таълим	- иҷрои нишондиҳандаҳои аккредитатсия ва нишондиҳандаҳои мониторинги самаранокии донишгоҳҳо ва дигар талаботе, ки давлат нисбат ба донишгоҳҳо гузоштааст
6.3.	Ба маълумоти ҳайати устодону кормандон, аҳли ҷомеа расонидани ҳадафҳои стратегӣ, вазифаҳо ва афзалиятҳои Донишгоҳ	Солҳои 2021-2022	Муовини ректор оид ба илм ва инноватсия, деканҳои факултетҳо, шӯъбаи умумӣ, маркази иттилоотӣ ва таҳлилий	- ҷорӣ намудани муомилоти дохилии ҳуҷҷатҳои электронӣ; - инъикоси ҳадафҳои стратегӣ, вазифаҳо, афзалиятҳои Донишгоҳ ва ҷараёни татбиқи «Стратегияи рушди ДМТ то соли 2030» дар рӯзномаи донишгоҳии «Ба қуллаҳои дониш» ва дар сомонии расмии Донишгоҳ
6.4.	Оптимизатсияи системаи идоракунии ДМТ	Солҳои 2021-2025	Муовини ректор оид ба масъалаҳои иқтисодӣ ва иҷтимоӣ, муовини ректор оид ба самтҳо, шӯъбаи банақшагири	- оптимизатсияи сохторҳои маъмурӣ; - ҳориҷ кардани такрори функсияҳо; - ҷорӣ намудани технологияҳои муосири идоракунии.
6.5.	Сафарбаркунии захираҳои Донишгоҳ барои ноил шудан ба	Солҳои 2021-2025	Муовини ректор оид ба масъалаҳои	- иҷрои нишондиҳандаҳои рушди стратегӣ

	нишондиҳандаҳои стратегӣ	рушди		иқтисодӣ ва иҷтимоӣ, мудири шӯъбаи баҳисобгирӣ	
7.	Рушди инфрасохтори Донишгоҳ				
7.1.	Анҷоми марҳилаи дуюми бунёди “Шаҳраки донишҷӯёни ДМТ”		Солҳои 2021-2025	Муовини ректор оид ба масъалаҳои иқтисодӣ ва иҷтимоӣ	- сохтмони блокҳои «В» ва «С» -и хобгоҳи №8-и донишҷӯёни барои 1096 ҷой; - ба итмом расонидани сохтмон, мучаҳҳазгардонӣ ва ба истифода додани маҷмааи варзишии болопӯшида бо ҳавзи шиноварӣ
7.2.	Татбиқи энергия	барномаи сарфаи	Солҳои 2021-2022	Муовини ректор оид ба масъалаҳои иқтисодӣ ва иҷтимоӣ	- таъмини тамоми биноҳои таълимӣ ва хобгоҳҳои донишгоҳ бо гармидиҳии марказӣ; - харидорӣ намудан ва истифода бурдани асбобҳо ва таҷҳизоти каммасраф; - анҷом додани корҳо вобаста ба чароғон кардани “Шаҳраки донишҷӯён” ва биноҳо бо истифода аз батареяҳои офтобӣ .

Динамикаи нишондиҳандаҳои самаранокии рушди Донишгоҳ барои солҳои 2021-2025

		Воҳиди ченак	с. 2021	с. 2022	с. 2023	с. 2024	с. 2025
I. Нишондиҳандаҳои сифати фаъолияти таълимӣ (нишондиҳандаҳои мониторинг)							
1.1.	Таносуби шумораи донишомӯзони Донишгоҳ аз рӯйи барномаҳои магистратура ва докторантураи Ph.D нисбат ба шумораи умумии донишчӯёни донишгоҳ	фоиз	8	8	9	9	10
1.2.	Таносуби шумораи умумии донишчӯёни зинаҳои бакалаврият ва магистратура аз рӯйи ихтисосҳои равияҳои илмҳои табиӣ, дақиқ ва риёзӣ нисбат ба шумораи умумии донишчӯёни Донишгоҳ	фоиз	11	12	12	13	14
II. Нишондиҳандаҳои фаъолияти таҳқиқотӣ ва инноватсионӣ (нишондиҳандаҳои мониторинг)							
2.1.	Теъдоди нашри мақолаву дигар асарҳои илмии ХҶО Донишгоҳ, ки дар нашрияҳои системаи иттилоотӣ таҳлили иқтибосҳои илмӣ индексатсия карда мешаванд (дар соли ҳисоботӣ):	адад	1700	1830	1965	2100	2220
2.1.1.	-дар ИИИР (РИНЦ) – ба ҳисоби ҳар 100 нафар корманди илмию омӯзгорӣ (дар соли ҳисоботӣ)	адад	130	140	150	160	170
2.1.2.	-дар Scopus ва Web of Science – ба ҳисоби ҳар 100 нафар корманди илмию омӯзгорӣ (дар соли ҳисоботӣ)	адад	5	10	15	20	25
2.2.	Иқтибосоварии осори ХҶО Донишгоҳ дар нашрияҳои тақризшаванда: - дар ИИИР (РИНЦ) - ба 100 нафар	адад	80	90	100	110	120

	корманди илмию омӯзгорӣ						
	- дар Scopus ва Web of Science - аз шумораи на камтар аз 100 нафар кормандони илмию педагогӣ	адад	5	8	10	15	20
III. Нишондиҳандаҳои интернатионализатсия ва эътирофи байналмилалӣ (нишондиҳандаҳои санҷишӣ)							
1.1.	Таносуби шумораи донишҷӯёни хориҷии зинаҳои бакалавр, мутахассис, магистратура нисбат ба шумораи умумии муҳассилини Донишгоҳ	фоиз	2	2	3	4	5
1.2.	Шумораи профессорон, омӯзгорон ва муҳаққиқони хориҷӣ, ки дар Донишгоҳ на камтар аз 1 семестр кор мекунанд	нафар	26	28	30	34	36
1.3.	Шумораи устодону кормандони Донишгоҳ, ки дар хориҷи кишвар аз такмили ихтисос гузаштаанд	нафар	5	10	12	15	20
IV. Нишондиҳандаҳои устувории молиявӣ-иқтисодии донишгоҳ (нишондиҳандаҳои санҷишӣ)							
4.1.	Ҳиссаи даромадҳои ғайрибюҷетии Донишгоҳ (аз ҳама намуди фаъолият)	фоиз	61,0	61,5	62,0	62,5	63,0
4.2.	Даромади донишгоҳ аз ҳамаи манбаъҳо бо дарназардошти ҳиссаи як корманди илмӣ-омӯзгорӣ дар сол	сомонӣ	75 403,00	79 927,00	84 722,00	89 806,00	95 194,00
4.3.	Таносуби музди меҳнати миёнаи кормандони илмӣ-омӯзгории Донишгоҳ нисбат ба музди миёнаи меҳнат дар минтақа (ш. Душанбе)	маротиба	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7

Рӯйхати ихтисораҳо

АБРА – Академияи байналмилалии «Роҳи Абрешим»

АДО – Ассотсиатсияи донишгоҳҳои Осиё

АДАО (ЕАУ) – Ассотсиатсияи донишгоҳҳои Авруосиё

ДМТ – Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

ДТИОМТОКҚТ – Донишкадаи тақмили ихтисоси омӯзгорони муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар назди

ДМТ

ЗЭТ – Захираи электрони таҳсилот

ИИИР – индекси иқтибосоварии илмии Россия

ИИТ – Институти илмӣ-тадқиқотии ДМТ

КИП – кормандони илмӣ-педагогӣ

КИТ – корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ

КОА – Комиссияи олии аттестатсионӣ

МИК – маълумоти иловагии касбӣ

МОЗ – Маркази омӯзиши забонҳо

МТИ ва ТФ – Маркази технологияҳои иттилоотӣ ва таҳсилоти фосолавӣ

РК ва КМ – Раёсати кадрҳо ва корҳои махсус

СДТ – Стандарти давлатии таълим

ҲПО – ҳайати профессорону омӯзгорон